

GILLETTE & L'ORÉAL, WOMEN USA

Alabama • Alaska • Arizona • Arkansas • California
Colorado • Connecticut • Delaware

GILLETTE & L'ORÉAL, WOMEN USA — VOL. I

L'ORÉAL THROUGH GILLETTE · 00

Amerika yolculuğunun ilk etabı: Alaska, Arizona, Arkansas, California, Colorado, Connecticut, Delaware. Serinin altı cildinin ortak Arktik girişi olan Sıfırncı Bölüm'le açılır.

Sıfırncı Bölüm — ortak açılış

Bu açılış bölümü, Amerika Birleşik Devletleri'nin Kadınları serisinin altı cildinin hepsinde ortaktır. Burada eksiksiz olarak yer alıyor ve seri tekrar olmadan sırayla okunabilsin diye kapalı duruyor.

SIFIRINCI BÖLÜM

Burada dünya bir toprak parçası değil: bir sınırdır. Kuzey Kutbu ağırlamaz, affetmez, hataya yer bırakmaz. Beyaz, sessiz ve belleksiz mutlak bir varlık gibi hüküm sürer. Sıcaklık meteorolojik bir veri değil: bir yırtıcıdır. Gece aylarca sürer, düşünceleri ezer, insanların hatlarını bozar, iradelerini yutar.

Topluluklar az, küçük ve kapalıdır. İnuitler, Yupikler, Arktik halkları kimsenin kalmayı seçmeyeceği yerlerde yaşar. Burada her birey grubun hayatta kalması için vazgeçilmezdir. İşe yaramıyorsan yük olursun. Ve yük olanlar sessizliğin içinde, karın içinde, hiçbir ödün vermeyen bir çevrenin mantığı içinde kaybolur.

Bilim üsleri başka türden bir soğuk ekler: hiyerarşilerin soğukunu. Burada kadın nadir bir varlıktır; ya uyum sağlaması ya da yenik düşmesi gereken bir istisna.

Bu yerde “kaybolma” kavramı yoktur. Yalnızca her şeyi silen beyaz vardır.

İnuit ve Yupik kadınları

Arktik’in kız çocuğu şımartılmaz: hazırlanır. Soğuğa, karanlığa ve açlığa direnmeyi erkenden öğrenir. Klana yararlı olmak zorundadır, çünkü burada kimlik kişisel değildir. İşlevseldir. Kadın ailenin ve topluluğun yükünü taşır: yiyecek, ateş, çocuklar, postlar, bakım. Kimse haklardan söz etmez. Kimse kırılğınlıktan söz etmez. Depresyon vardır, ama adı yoktur. Şiddet vardır, ama tanığı yoktur.

Bilim üslerinin kadın

Eğitimli, yetkin, disipline alışkın. Araştırmacı, teknisyen, doktor olarak gelir. Kuzey Kutbu’nun diplomaları tanımadığını çabucak keşfeder. Burada yalnızca zihinsel dayanıklılık sayılır. Erkek hiyerarşileri ona hükmeder ve her zayıflık belirtisi zayıflık olarak yorumlanır. Gücün yetmediğı bir ortamdır bu: aşırı bir öz denetim gerekir.

“Dışarıdan” gelen Batılı kadın

Özgürlük içinde büyümüş, soğuğu fethedebileceğine inanarak gelir. Ama bu yer onu kırar: yalnızlık, küçücük alanlar, bitmeyen sessizlikler. Üsler topluluk değil, mekanizmadır. Ve erkeklerin tasarladığı bir mekanizmanın içindeki kadın, kaybolmamak için savaşmak zorundadır.

Dünyanın Kıyısına Yolculuk

Komşum Antonio, nam-ı diğer Nino, yıllardır Kuzey Burnu’ndan, gece yarısı güneşinden, karanlıksız aylardan söz ediyordu. Cebinde taşıdığı bir hayaldi, imkânsız bir şey gibi. Bir mayıs sabahı kapısını

çaldım ve yalnızca şunu söyledim: “Bavulunu hazırla. Bir saate dönerim. 30 gün sonra döneceğiz.” Bana şaşkın, mutlu baktı. Karısı endişeyle planımızın ne olduğunu sordu. “Bir hayalin peşinden koşmak,” diye cevap verdim.

Arabaya bindik. Karılarımız bize deliymişiz gibi bakıyordu. Ama bu yolculuk gerçektir. Nino şimdiden soru yağmuruna tutmuştu. “Nereye gidiyoruz? Yanıma ne kadar para alayım?” “Rahat ol,” dedim. “54 saatte oradayız. Topu topu 5.000 km. Yeni Range Rover’dayız. Yolculuğun tadını çıkar.”

Her 300 km’de bir durmam gerekiyordu: benden on iki yaş büyüktü, kendi ritmi vardı. Bende su ve sıvılar vardı; onda kahve ve bedensel ihtiyaçlar. Ve ilerledikçe hayatını daha çok anlatıyordu. O bitmeyen yol olmasa asla öğrenemeyeceğim şeyler.

Arabada yalnız iki erkek, durmadan kadınlardan konuşuyor. O hayatında yalnızca karısını tanımıştı. Güldüm. İçini rahatlattım: “Biz de öyleyiz.”

60 saat araba kullanırken aklımı nasıl yerinde tuttuğumu sordu. Ona Rusya’yı anlattım: 22 yaşında, hiç tanımadığım bir kadınla buluşmak için 51 saat araba sürmüştüm. “Mesafeler sınır değildir,” dedim ona, “bahanedir. Benim hiç olmadı.”

Beyazlığa varış

Norveç’e girdik. Yol üstünde bir pansiyon. Arabayı orada bırakıp kızakla devam edecektik.

Rehber tepeden tırnağa örtülüydü, içine girilmez biriydi. Gözlüğünü çıkardığında bir kadın olduğunu fark ettim. Norveçli bir kadın; sessiz, dolaysız, buz gibi. Nino kızağın ortasında, o önde, ben 190 cm’le arkada, en sonda.

Hâlâ gün ışığı vardı. Saatim saati gösteriyordu ama gece mi sabah mı olduğunu söylemiyordu. Gece yarısı güneşiydi. Kuzey Burnu'na varmıştık.

Nino ağladı. Bana sarıldı. Gülerek dedim ki: "Dikkat et... insanlar gey olduğumuzu sanabilir." Güldük, ama dünyanın kıyısındaydık.

Sonra ayaz geldi: -52°C.

Gerçek Arktik'e giriş

Üstümüzü değiştirmemiz için bizi metal bir konteynere götürdüler. Son derece ağır, dolgulu, karmaşık fermuarlarla kapanan tulumlar.

Rehberin parasını ben ödedim. Nino'yu birkaç erkekle bir igloda bıraktılar; beni başka bir igloda bir aileyle: 70 ile 80 yaşları arasında yaşlı bir adam ve 30 ile 50 yaşları arasında üç kadın.

Kapalı bir dünyaydı. Basit. Acımasız.

Adam bir kenarda duruyordu. Kadınlar tempoyu sürdürüyordu. Tuvalet de igloya beş metre uzaklıktaki bir tümsekti: kaka yere değmeden donuyordu. İlk çişim sarı bir kutup yıldızına dönüştü. Kuzey beni böyle selamlıyordu.

Orta yaşlı kadın, Magi, biraz İngilizce konuşuyordu. Gerisi jestlerdi, gözler, eller. Soğukun dili.

Tulumu nasıl kullanacağımdan emin olamadığımda, hiç düşünmeden, gizli bir fermuarı göstermek için kasığıma dokundum. Ne art niyet vardı ne utanç: yalnızca işlev. Hayatta kalmak.

İglodaki üç gün

Yiyecek getirdiler. Tütsülenmiş balık, çiğ balık, morina karaciğeri, balina karnı. Bir de köpekbalığı köfteleri. Seçme şansы yoktu. Alternatif yoktu. Doğanın verdiği buydu.

Sonra içtim: kırmızı bir sıvı. Şarap sandım. Süzölmüş, kaynatılmış, tatlandırılmış balına kanydı. İçtim. Bana daha önce hiç hissetmediğim bir güç verdi. İlkel bir enerji. Kokain sandım. Hayır. Bedene giren Kuzey'di.

Kadınlar beni izliyordu. Yaşlı adam ava çıktı. Ben dinlendim ve kan içtim. Telefonsuz, internetsiz, bilgisayarsız, Nino'suz üç gün. Yalnızca ben ve onlar.

Gece yoktu. Yalnızca ışıık, ateş, buz ve nefes.

Üç kadın uyumak için uzandı. Ben bir yer aradım. En genci kolunu kaldırdı ve yaklaşmamı işaret etti. Kahkahayı bastılar. Anlamadım. Benim onların "Noel'i" olduğunu söylediler.

Kabul edildiğimi söylemenin bir yolu.

Teşekkür etmek için onlara biraz para vermeye çalıştım. Reddettiler. Yalnızca bir sarılma istediler. Bir de kendilerini daha yakın hissetmek için Calabria dilinden birkaç kelime.

Orada gerçek hediyelerin değerini anladım: satın alınamayan ve satılamayan hediyelerin.

Rehberin vedası

Üç gün sonra rehber geldi. Üç kadınla bir saat konuştu. Ben dışarıdaydım. Ne dediklerini anlamadım. Benim işim değildi. Onların diliydi, onların dünyası, onların yasası.

Konteynerde soyunurken rehber içeri girdi. Meraklı. Dolaysız. Kuzeyli. Bana sımsıkı sarıldı. Beni öptü. Teni süt kadar beyazdı. Gözleri ağustos göğü kadar maviydi.

Onu oradan götürmemi istedi. O dünyadan çıkmak için her şeyi yapardı.

Saygıyla gülümsedim. Yapamazdım. Yapmamalıydım.

Ona yalnızca bir söz bıraktım: “Bir şeye ihtiyacın olursa bana mektup yaz. Sana yardım ederim.” Parayı bile reddetti. Güzel bir kadındı, ama yalnızdı. Uzaktan görülmeyen bir yalnızlık. Soğğun affetmediğı bir yalnızlık.

Eve dönüş

Nino’yu almaya gittik. Mest olmuştu. Geri dönmek istemiyordu. Ama benim karısıyla bir randevum vardı.

Herkese üç gününü anlattı. Ben sustum. O adamla hiçbir şey paylaşmadım. Yalnızca kâğıtla.

Ve böylece Nino kendi dünyasına dönerken ben çoktan bir başkasının yolundaydım. Başka bir varış noktası. Başka bir karşılaşma.

Hoş geldin.

Sonsöz

Kuzey seni almaz: seni değiştirir. Ve seni asla

bütün olarak geri vermez. Erkekler Kuzey Kutbu’na ışık, sessizlik, fotoğraf, hayal aramaya gelir. Kadınlar hayatta kalmak için kalır.

Erkekler gördüklerini anlatır. Kadınlar yaşadıkları hakkında susar.

Erkekler döner. Kadınlar kalır. Soğukta, kardan evlerde, duyulmayan sessizliklerde kalırlar. Onları kutlamayan toplulukları ayakta tutmak için kalırlar. Çocukları, yaşlıları, yabancıları korumak için kalırlar. Görünmez kalırlar.

Oradan yalnızca bir anı aldım: güzel, inanılmaz derecede güzel, ama yalnız bir kadın. Romantik anlamda değil. İnsani anlamda.

Trajik anlamda.

Düşünce

Kuzey bedeni öldürmez. Varlığı öldürür. Geriye kalan da beyazdır: kadınların aynı anda hem yaşadığı hem kaybolduğu bir yer.

Bu yüzden yazıyorum. Çünkü uç yerler kendi hikâyelerini anlatmaz. Ve onların içinden geçenler susma lüksüne sahip değildir.

Ben değil. Ben değil. Toprağım beni doğurdu, dünyanın geri kalanı da beni bir misafir olarak değil, aileden biri olarak karşılıyor.

Kuzey'in mutlak beyazlığından Amerika Birleşik Devletleri'nin mutlak karmaşasına indim.

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

İmkânsız Görev

Bir Amerikan şirketinde on sekiz yıl çalışmak sana dünyadaki başka hiçbir şirketin veremeyeceği bir şey verir: bir iş kültürü, prosedürler, net bir misyon ve teori olmayan — günlük pratik olan — bir değerler sistemi. Bunları sana açıklamazlar; senin için inşa ederler. Hem de iznini sormadan.

Hiç hayal etmediğim bir iş teklif edildiğinde New York ofisindeydim. Bir terfi değil. Bir tayin değil. Bir deney.

Amerika Birleşik Devletleri içinde bir insan ilişkileri modelini doğrulamak için oluşturulmuş gizli bir program. Yöneticileri, psikologları ya da eğitmenleri seçmemişlerdi. Gerçek dünyada belli türden bir deneyimi olan insanları seçmişlerdi. Ve benim adım çıktı — on sekiz yıldır satışta olmama rağmen. Role bakmıyorlardı: zihne bakıyorlardı.

Sınavı anlatmak basit, tamamlamak son derece zordu:

bir yılda Amerika'nın 50 eyaletini gezmek, şehirleri kendim seçmek ve her birinde en az bir hafta kalmak.

Son iki hafta zorunlu tatil olacaktı. Bütün masrafları onlar karşılayacaktı. Bana düşen yalnızca yaşamak, gözlemlemek, anlamak ve her pazartesi bir rapor teslim etmektir. İnsani, kuru, kesin bir anlatım.

Sözleşmeyi imzaladım. Eve haber verdim. Hiçbir şey sormadılar. Yalnızca aylık erzakın gelip gelmediğini öğrenmek istediler. Ben Amerika'da bir yılla yüzleşmek üzereydim. Onlar, her zamanki gibi, bir sonraki ayla yüzleşiyordu.

Ne olur ne olmaz diye maaşım doğrudan İtalya'daki banka hesabıma yatırılıyordu. Bana kibarca şunu söylemenin bir yolu vardı: "Aptallık etme. Elindekiyle yaşa. Bakalım gerçekte kimsin."

Ancak on beş yıl sonra özgün raporlarıma, analizlere ve hakkımda topladıkları malzemeye erişebildim. Bu kitap oradan doğdu. Yayımlamak için onay aldım, tek bir şartla: siparişi veren şirketin adını asla anmamak.

Önemi yok. Bu hikâye logolarla ilgili değil. Bizzat yaşamadıkça anlaşılması imkânsız bir ülkedeki bir adamla ilgili.

En uzak noktadan mı başlıyorum?

Mantıklı seçim merkezden değil, kenarlardan başlamak. İki basit nedenle:

1. Deneyden yeni çıkmıştım: yüksek berraklık, en üst düzeyde dikkat.

2. Uçtan başlayarak rotayı düzeltebilir ve yolculuğu temiz bir şekilde bitirebilirdim.

Boston'dan ya da Chicago'dan başlamama gerek yoktu. Bir sınırdan başlamalıydım. Yalnızca kâğıt üzerinde Amerika olan bir yerden.

Alaska'nın başkenti Juneau'yu seçtim. Yalıtılmış. Yalnızca tekneyle ya da uçakla ulaşılabilen. Kimseye ait olmayan bir şehir. Başlamak için kusursuz yer.

Kaynakları Verimli Kullanmak

Yola çıkmadan önce bir Amerikalının her şeyden önce saygı duyduğu şeyi yaptım: bir turist gibi değil, bir profesyonel gibi örgütlendim.

En geniş iç hat ağlarına sahip, en popüler üç havayolunu aradım. Bir saatten kısa sürede, %60 indirimle elli iç hat uçuşluk bir kupon defteri satın aldım.

Zaman sınırı yok. Gün sınırı yok. Kısıtlama yok. Tek bir şart: bir yıl içinde kullanmak.

Aynısını otel zincirleri, Uber taksiler ve araç kiralama şirketleriyle de yaptım, sonra etapların, yöntemlerin — ama sürelerin değil — düzgün bir planını hazırladım.

Hazırdım.

İlk gerçek başarımdı. İlk işaret, nasıl hareket edeceğimi bildiğimdi. Amerika bekleyeni değil, harekete geçeni ödüllendirir.

Şirket işlemi görünce bir Amerikan kültürünün her zaman yaptığını yaptı: güvenilirliği kontrol etti.

Bir yıllık kesintisiz hareketi yönetebilir miydim? Beklenmedik olaylarla, mesafelerle ve acil durumlarla başa çıkabilir miydim? Bağımsız mıydım?

Bu nedenle, yola çıkmadan önce çok önemli bir ayrıntıyı daha hallettim:

Kredi kartımda en az 100.000 dolarlık aylık limit olduğundan emin oldum.

Harcamak için değildi. Onları yönetebildiğimizi göstermek içindi. Amerikalılar böyle düşünür: özerkliğin yoksa özgürlüğün de yoktur. Ve özgürlüğün yoksa değerlendirilemezsin.

O andan itibaren program artık sıradan bir görev değildi. Bir misyondur.

VE ŞİMDİ GERÇEKTEN YOLA ÇIKIYORUZ

Alaska, Amerika Birleşik Devletleri'nin parçası yalnızca coğrafya bakımından. Başka bir dünya.

Kadınların iz bırakmadan kaybolduğu yer. Bir şikâyetin asla yerine ulaşmadığı yer. Şehirlerin, vahşi bir kıtanın ortasında yalnızca medeni adacıklar olduğu yer.

Juneau ilk sınavımdı: onu ülkenin geri kalanına bağlayan hiçbir yolu olmayan bir başkent. Amerika gibi hissettirmeyen bir Amerika parçası.

Burada bir şeyi anlamaya başladım: yolculuk coğrafi olmayacaktı. İnsani olacaktı.

BLOK 1 (Cilt I)

Alabama – Alaska – Arizona – Arkansas – California – Colorado – Connecticut – Delaware – Florida – Georgia

BLOK 2 (Cilt II)

Hawaii – Idaho – Illinois – Indiana – Iowa – Kansas – Kentucky – Louisiana – Maine – Maryland

BLOK 3 (Cilt III)

Massachusetts – Michigan – Minnesota – Mississippi – Missouri – Montana – Nebraska – Nevada – New Hampshire – New Jersey – New Mexico

BLOK 4 (Cilt IV)

New York – Washington

BLOK 5 (Cilt V)

North Carolina – North Dakota – Ohio – Oklahoma – Oregon – Pennsylvania – Rhode Island – South Carolina

BLOK 6 (Cilt VI)

South Dakota – Tennessee – Texas – Utah – Vermont – Virginia – West Virginia – Wisconsin – Wyoming ALABAMA Alabama, Amerika Birleşik Devletleri'nin yalnızca Güneyi değildir. Hiç soğumayan bir tarih parçasıdır. Burada kölelik bir bölüm değil: bir gölgedir. Ayrımcılık bir anı değil: bir yara izidir. İnanç bir teselli değil: bir denetimdir. Bu eyalette her şey ağırdır. Sıcak ağırdır. Aile ağırdır. Gelenek her şeyden ağırdır. Din, boğazın çevresinde bir kemer gibi sıkılır. Topluluklar gözler, yargılar, hatırlar. Hiçbir şey gerçekten unutulmaz. Hiçbir şey gerçekten affedilmez. Ve bütün bunların ortasında kadınlar vardır. Adı anılmadan koca evleri

çeviren kadınlar. Üç vardiya çalışıp çocuklarını hazırlamak için şafakta kalkan kadınlar. Pazar günleri kilisede dua edip pazartesieleri sessizce titreyen kadınlar. Kocaları işten bitap düşmüş ya da erkekleri hiçbir şey yapmayan kadınlar. Aynı gün içinde anne, kız evlat, büyükanne ve hayatın direği olan kadınlar.

Alabama kadınlarının hayatı sürekli bir sarkaçtır:

– evlenmek için, kaçmak için erkenden evden çıkanlar, çok çabuk büyüyenler var

– bir boşanma, kaybedilmiş bir iş, susturulmuş bir şiddet yüzünden geri dönenler var

Çelikleşmiş kadınlardır. Kırılgan değil. Asi değil. Kurban değil.

Çelikleşmiş.

Dirençleri sessizdir ama mutlaklıdır. Yıkılamayanların gücüdür bu, çünkü yıkılsalar onları kimse kaldırmaz.

Lokanta Garsonu

Kahve ve kızartma kokuyordu. Ve hemen her yerde geçerli bir kuralı hatırladım: bir yer ne kadar yoksul görünürse yemeği o kadar iyidir. Bu gerçekleri yolda öğrendim. Ve beni hiç yanıltmadı.

Adı Carol’dı.

Sarışın — doğal, belki de değil — yıpranmış eller, çabuk bir gülümseme, donuk gözler. Herkese aynı yorgun zarafetle servis yapıyordu. Ve kimse ona gerçekten bakmıyordu.

Ben bakarım. Çalışan bir melek gördüğümde onu selamlamadan ve ona gülümsemeden edemem. Yapabileceğimin en azı bu. Beni masaya götürdü. “Ne yemek istersin?” diye sordu. İtalya’da olsaydık kendi gerçeğimi söyledim. Yine de denedim:

“Seni istiyorum.”

Bana boş boş baktı. Ya da anlamamış gibi yaptı — her şeyi anladıklarında hiçbir şey anlamadıklarını söyleyen bazı yerliler gibi. Tekrar etmek boşunaydı. Sonra sipariş verdim:

Sosisli sandviç. Bira. Ve tatlıyla birlikte sade bir Amerikan kahvesi.

Merakını uyandırmıştım. Hareketlerinden görebiliyordum. Birkaç dakika sonra geri döndü: “Vardiyam on dakika sonra bitiyor... oturabilir miyim?”

Kabul ettim.

Hiç dinlenmeyen biri gibi sırtı kambur oturdu. Gözlerimin içine baktı ve hiç dramatize etmeden şöyle dedi:

“Bu işe mecburum. Kocam Irak’ta öldü. Çocuğum yok, akrabam yok. Ve sokak... bana göre bir iş değil.”

Cevap vermedim. Bazen söz bir hakarettir. Elini tuttum. Sıkı bir kavrayış. Kuru, temiz bir hareket.

Ve avucuna yüz dolar bıraktım.

Kalktım. Çıktım. Arkama bakmadan. Ama camın ardından onu gördüm. Ayağa fırlamıştı; sanki şaşırmış, sanki yaralanmış, sanki minnettar. Bir türlü dışarı çıkmayan bir şeyi kekeleyerek söylemeye çalışıyordu.

Ve Carol’ın hayatı hakkındaki gerçeği orada anladım:

O hiç oturmaz.

Gospel Sarkıcısı

Herhangi bir pazar günüydü. Ruhani yanıma dokunma ihtiyacı hissettim ve Alabama’da bu kiliseye gitmek demektir. Orada inanç

din değil: bir sahnedir.

Sıcaktan ardına kadar açık bırakılmış ön kapıdan girdiğimde papaz vaazını bitiriyordu. Yan kapıyı seçmedim. O küçük toplulukta gelişimin fark edilmesini istiyordum.

Beni gördü ve yüksek sesle “Hoş geldin, yabancı,” dedi. Ben de “Sana da hoş geldin,” diye karşılık verdim.

Oturdum. Org titremeye başladı: tiz, tanıdık bir ses; kimse ünlü olmasa bile bana Aretha Franklin’i hatırlatan o “Amerikan hayaleti”. Ve sonra o içeri girdi.

Sesi şarkı söylemiyordu: özgürleşiyordu.

Afroamerikalıydı; fark edilmeden geçenlerden değil, hayat bir insanı ezdiğinde onun neler yapabileceğini hatırlatmak için kaderin karşına yalnızca bir kez çıkardığı türden. Sesi muazzamdı. Hayatı küçüktü. Nefes almak için pazar günleri şarkı söylüyordu. Hayatta kalmak için bütün hafta susuyordu.

Bittiđinde insanlar hiçbir şey olmamış gibi kalkıp gitmeye başladı. Yaklaştım. Şaşırdı: orada kimse gospel şarkıcısına teşekkür etmezdi. Havaya teşekkür etmek gibidir: herkes onu olağan sayar.

Elini sıktım. Soylu kadınlara ayrılan türden küçük bir kâse verdim. Çünkü her şeyi vardı, ya da neredeyse her şeyi. Tek eksiği bendim. Ve bir dakikalığına oradaydım.

“Sen kimsin?” diye sordu. Cevap verdim: “Tavandan yalnızca senin için inmiş meleklerden biriyim. Ve senin sayende bugün insan kalıyorum. Asla geri dönmüyorum.”

Gülümsedi. İyi işaret. Hiçbir şey satmıyordum. Hiçbir şey aramıyordum. İçime çekiyordum. Her zamanki gibi.

Merakı bir soruya dönüşüp patlamak üzereydi, ama ben çoktan çıkışa yönelmiştim. Ve sonra oldu.

Sesi beni çağırdı: “Bayım! Bayım! Yabancı!” Havayla ve acı olmayan bir şeyle dolu, yüksek bir çılgılık.

Arkamı dönmedim. Yardım çılgılığını bir “neden” çılgılığından ayırt edebilirim. O bir “neden”di. Ve bir cevaba ihtiyacı yoktu. Sunduğum şey ayaklarının dibinde kaldı. Benim işaretimdi. Hayatının geri kalanını, kimsenin asla alkışlamadığı hayatını, o yazacaktı.

Üniversite Öğrencisi

Kitaplar ve sinsi bir ayrımcılık arasında yaşıyordu. Kampüsün dışında oturmuş, orada profesör olmuş eski bir meslektaşımı bekliyordum. Kampüs koşuşturan, gülen, izlenmiyormuş gibi yapan gençlerle doluydu. O değil. O izliyordu.

Eski meslektaşım geldiğinde bana sımsıkı sarıldı. Öğrenci sahneyi gördü. Bakışlarını kaçırmadı. Ve ben sarılmaya karşılık verirken ona baktım. Yalnızca ona.

Öğretmen başka işlerine koşmak zorundaydı. Hızlı bir vedayla ve nostaljik bir havayla beni avlunun ortasında bıraktı. Gidip çeşmenin kenarına, öğrencinin yanına oturdum. Gülümsedi. Ne davet ne savunma olan gülümsemelerden biri: onlar gerçeğin kendisidir.

“Hayallerin ne?” diye sordum. “Gençsin, zekisin... ve çok fena güzelsin.”

Kızarmadı. Kabarmadı. Gerçeklikle yaşamayı öğrenmiş biri gibi kısaca cevap verdi:

“Güney’den kaçmayı hayal ediyorum.

Ama Güney beni her yere takip ediyor.”

Başımı salladım. “Nereli olduğumu biliyor musun?” Başını iki yana salladı. “Güney İtalya.” Bir saniye durdu. Sonra güldü. Kısa bir gülüş; ağırlığa bir pencere açanlardan.

Az konuştuk. Ama yetti.

“Kimlikle, geçmişle ve beklentilerle mücadele etmek için doğduk,” dedim ona. “Hep başkalarından değişmelerini isteriz, ama gerçek değişim kendi içimizde başlar.”

Gençti. Ama taşıdığı yük genç değildi. Ve onu onurla taşıyordu.

Ayrılmadan önce ona bir konuşma ya da bir söz olmayan bir şey bırakmak istedim. Yalnızca gerçeği.

“Unutma, canım:

Güney, Kuzey için neyse kadın da erkek için odur.”

Bana baktı. Anladı. Başka bir şeye gerek yoktu.

Ayağa kalktım. “Hoşça kal. Ve bol şans.”

Cevap vermedi. Yalnızca gülümsedi. Ve o gülümsemenin bütün kampüsten daha çok geleceği vardı.

Modern Plantasyon Kadını

Eyalet Ticaret Odası başkanıyla randevum vardı. Daha önce İtalya’da danışmanlık yapmıştım ve bazı kurumsal dinamikler, onlarla yeniden karşılaştığın anda aklına geliverir. Uzun boylu, zayıf ve şıktı. Altın bir saat. Eski zenginliğin ince bir kokusu. Gösteriş yapmadığın türden: üstünde taşırsın. Çünkü buradaki zenginler para kokmaz. Her şey kokar.

Eyaletiyle gurur duyuyordu. Fazlasıyla. Alabama ekonomisinin bütün ülkeyi ayakta tuttuğuna inanıyordu ve bunu kanıtlamak için beni bir pamuk plantasyonuna götürmeye karar verdi. Önce toprak. Sonra işleme. Sonra modern tarım endüstrisi; zincirleri kaldırmış ama aynı ritimleri bırakmış olan.

Ve onu orada gördüm.

Güneş sırtını yakıyordu. Hareketleri korkunç derecede yavaş, kesin, tek bir şikâyet olmadan. Yetişkinliğinin en olgun çağında bir kadındı; yüzü sanki yorgunluğun elinden çıkmış bir heykeldi. Ailesi omuzlarındaydı. Teni çizgilerle doluydu. Gözleri sertti. Kendine asla, hiçbir zaman hata hakkı tanımayan birinin temposu.

Başkana işçilerle konuşup konuşamayacağımı sordum. “Daha iyi anlamak” istediğimi söyledim. Bir bahane. Yalnızca onunla konuşmak istiyordum.

Yaklaştım. Diz çöktü ve elimi öptü. Kadim bir hareket; yersiz, zamansız. Onu hemen durdurdum.

“Kalk ayağa,” dedim ona. “Ben piskopos değilim. Papa da değilim. Ben de senin gibi bir insanım sadece.”

Cevap vermedi. Gerçekten bakmayı göze alamayanlar gibi bana zar zor baktı. Birkaç saniye sessiz kaldım. Sonra gittim. Ama bitmemişti.

Ertesi gün yalnız döndüm. Çevremdeki siyasi tiyatro olmadan onu yeniden görmek istiyordum.

İşçilerin çıkmasını bekledim. Beni görünce gözlerini yere indirdi. Utangaçlık. Saygı. Ve bastırılmış bir konuşma isteği.

Hiçbir şey dayatmadan, yavaş bir hareketle onu durdurdum. Güney’in gizli sürekliliğinin yüzüydü o: hiç silinmemiş kadim

emek. Yalnızca daha iyi gizlenmiş.

Elini tuttum. Hep yanımda taşıdığım küçük bir Padre Pio fotoğrafını ona verdim. Arkasına şunu yazmışım:

“Acı, geçtiğinde unutulmaz.

Ancak affettiğinde unutulur.”

Başka bir şey söylemedim. Gerek yoktu. Ötekilerin göremediği küçük bir hareketle başını salladı. Ama benim için bu her şeydi.

Sonsöz – Alabama

Alabama bir eyalet değil: bir hükümdür. Geçmişin geçmediği ve şimdinin izin istemediği bir yer. Her şey hâlâ iki satıra yazılı: ayakta kalan ve düşen. Ve ayakta kalan, her zaman, bir kadındır.

Dört farklı yüz gördüm ama aynı gerçeği: hiç oturmayan garson, nefes almak için şarkı söyleyen gospel şarkıcısı, peşini bırakmayan bir Güney’den kaçmayı hayal eden öğrenci, kadim bir emeğin mirasçısı olan yeni plantasyonların işçisi. Dört hikâye. Aynı kök. Aynı sessiz savaş.

Alabama’da kadın; koruyan ve cezalandıran bir inancın, destekleyen ve boğan bir ailenin, gözleyen ve yargılayan bir topluluğun içinde yaşar. Yine de direnir. Teslim olmaz. Kırılmaz. Kendini haklı çıkarmaya çalışmaz.

Erkekler Güney’lerini bir gurur kaynağı olarak anlatır. Kadınlar onu bir sınav olarak yaşar.

Düşünce – Alabama

Gerçek basit: erkeğin adını sergilediği yerde dünyayı kadın yönetir.

Alabama bana bazı hayatların ılık atmak için bir sese ihtiyaç duymadığını öğretti. Onlara kulak verecek birine ihtiyaçları var. Ve ben, bir kez daha, bildiğim şeyi yaptım: uğradım, gözlemledim, anladım ve sonra rahatsız etmeden çekip gittim.

Çünkü Amerikan Güneyi'nin de, Küresel Güney gibi, yüzyıllardır geçerliliğini koruyan bir kuralı var: orada yaşayanlar değışmez. Onları görenler değışir.

Ben gördüm. Ve aynı kalmayacağım.

ALASKA

Alaska bir eyalet değil: yaşayan bir sınır. Bir kıta kadar büyük bir toprak; insanın misafir olduğu, doğanın karar verdiği bir yer. Yalnızca havadan birbirine bağlanan şehirler var. Ayda bir doktor gören köyler. Elektriğin lüks, sıcak suyun ayrıcalık olduğu evler. Burada soğuk bir iklim değil: bir karakter. İnsanları biçimlendirir, alışkanlıkları yoğurur, sessizliği dayatır. Hayat imkânsız mesafelerden, ağır işten, derine işleyip konuşma, sevmeye ve hayatta kalma biçimimizi değıştiren bir yalnızlıktan oluşur.

Yerli topluluklar yüzyıllık gelenekleri taşır. Kadınlar temel taşlarıdır: evi ayakta tutarlar, çocukları büyütürler, topluluğu bir arada tutarlar. Ama ses onlar değildir. Çoğu zaman, katlandıklarını paylaşacak bir alanları bile yoktur.

Şehirlerde — Anchorage, Fairbanks, Juneau — dünya daha hızlı döner ama yalnızlık aynı kalır. Kadınlar iş, özgürlük, bir gelecek aramaya gelir. Birçoğu sonunda banliyöler, petrol şirketlerindeki vardiyalar, kötü ilişkiler, kurumların sessizliği tarafından yutulur.

Alaska'da bir kadın düştüğünde ses hiçbir yere ulaşmaz. Soğuk her şeyi örter. Ve kaybolan, kayıp kalır.

Taksici Kadın

Havalimanından otele giden yol yetti. Buzlu bir yolda kırk beş dakika, ve kırk yaşında dul bir kadın bir saniye bile konuşmayı kesmedi. Alaska'da hep böyledir: insanlar yalnız yaşar, ama dinleyen biriyle karşılaştıklarında, sanki son günleriymiş gibi açılırlar.

O yolculuğun tamamı boyunca yazar olmaya karar vermiştim. Rol yok, şirket yok, sınav yok. İsimsiz kaldım, çünkü doğrusu, ne aradığımı ben de tam bilmiyordum. Sadece birinin, söylemediği bir şeyi anlamam için bana para ödediğini biliyordum. Kadın her zamanki sorularla başladı: yaş, iş, evli miyim, çocuğum var mı. Sadece şöyle cevap verdim: "Nişanlıyım."

Kahkahayı bastı. Ve kahkaha, Alaska'da, bir kadının güvenine açılan pasaporttur. O an onun dünyasının içindeydim.

Otele vardık. Arabayı park etti ve bavulumla beni odama kadar götürmek için bir bahane buldu. Hemen bir şey anladım: bir kadın bir şey istediğinde sormaz. Alır.

Dikkatli olmam gerektiğinin ilk işaretiydi. Riskli değildi, saygılıydı: Alaska'da gece tek başına araba kullanan bir kadın, erkekleri herkesten iyi okumayı öğrenmemişse kırk yaşını görmez.

Arkadaş kaldık. Bugün hâlâ yazıyoruz. Benden tavsiye ister ve her seferinde aynı cümleyi tekrarlar:

"Herkesin sorunlarına çözümün var, ama kendi sorunun yok. Senin fırsatların var."

Hayatta kalmak için dondurucu soğukta araba süren bir kadın. Ve başkalarını, onların onu anladığından hep daha fazla anlamaktan hiç vazgeçmemiş biri.

Sınır Polisi Kadın

Sabah yürüyüşe çıktım. Seyahat ettiğimde hep aynı şeyi yaparım: belgelerimi ve cüzdanımı otelde bırakır, yanıma yalnızca otelin kartvizitini alırım. Yıllardır süren bir alışkanlık. Evleri, soğuğu, Alaska'nın sessizliğini seyrediyordum ki, birden iki polis arabası geldi. İki kadın polis fırlayıp indi, trafiği durdurdu, sarı şerit çekti ve sanki az önce bir cinayet işlenmiş gibi bir alanı kordon altına aldı.

Orada durmuş izliyordum, ama birkaç saniye sonra içlerinden biri olduğum yerde kalmamı emretti. Beni tanık olarak sorgulamak istiyorlardı.

Neyin tanığı?

Hiçbir şey görmemiştim. Yürüyüşe çıkmış bir adamdım, o kadar.

“Dava” şuydu: bir köpek boğularak ölmüştü. Biri ona su vermeden sosisli sandviç yedirmişti. Alaska’da bu da bir suçtur.

O an bir film setine girdiğimi sandım. Ama gerçektir. Alaska’ydı. Ve ben oradaydım.

Arabalarına binmeme yardım ettiler ve belgelerimi almam için beni otele geri götürdüler. İkisinden biri iyi Fransızca konuşuyordu ve sorularını bana bu dilde sormaya başladı.

Köpek ölmüştü. Suçlu bulunmalıydı. Ben oradaydım, demek ki sorgulanmaya açıldım.

Hayvanları sevdiğimi söyledim. İtalya’da iki tane olduğunu. Ve bu, o açıklanamaz Kuzey Amerika mantığında, beni “şüpheli değil” saymaya yetti.

Gerginlik dağıldı. Formaliteler buharlaştı. Ve bir akşam yemeği daveti geldi.

Kadın polisin, üniformasının dışında, buzun ortasında beklemeyeceğin bir ateşi vardı. Meksikalı ya da İspanyol kadınlar hakkındaki klişeleri unut: Alaskalı kadınlar oyun için değil, hayatta kalmak için ateşlidir.

Yemek sade, dolaysız ve gösterişsizdi. Şakalarım onu yıllardır gülmediği kadar güldürdü. Burada, böylesine uzak yerlerde, kahkaha nadir bir maldır.

Sonunda vaatsiz, beklentisiz vedalaştık. Geriye tek bir şey kaldı, güçlü ve keskin:

Sessizlik.

Alaska'da her hikâyenin ardından hep gelen türden. Ve buzdan daha ağır basar.

Üniversiteli Kız

Otelde kütüphanenin nerede olduğunu sormuştum. Benim için orası hep ideal bir yer olmuştur: içeride sessizlik, dışarıda kelimeler. İnsanların sükûnet giyindiği, kapıdan çıkar çıkmaz eski hâllerine döndükleri bir yer.

Elga'yı — sekreteri — hemen fark ettim. Modern, kırmızı çerçeveli gözlükler takıyordu. Kuzeyli bir kadında üslup, karakter ve doğal bir çekicilik anlatan bir ayrıntı. Onu bir kahve molasına davet ettim. İki kez düşünmedi: kütüphaneyi kilitledi ve çıktık.

Otobüs durağına vardık, ama bizimki birkaç dakika önce gitmişti. Hiç bağlanmayan bir telefon. Kaçırılmış bir tren. Fırsata dönüşen o küçük kırılmalardan biri.

Moralini bozmadı. Beni yıllardır tanıyormuş gibi koluma girdi ve evine götürdü. İngiliz çayı yaptı, bisküvi koydu; sade, neredeyse çocuksu bir ağırlama. Ben oraya tesadüfen düşmüş İtalyandım, o

ise geleceğinden bir parça arayan genç bir üniversite öğrencisiydi. O küçük, derli toplu oturma odasında bir şey anladım: nezaket, Alaska’da, kısa bir jesttir. Anlık bir eylem. Formalite değil: zorunluluk.

Bir koca arıyordu. Söylemedi, ama yaptığı her harekette belliydi. Gerçekten bildiğim tek şeyi yaptım: ona birkaç tavsiye verdim. Onun elini tutması gereken ben değildim. Dünyaya almak için değil, vermek için geldim. Ve o, benim zamanım değildi.

Üç yıl sonra bir e-posta aldım. Bir fotoğraf. Kucağında bir çocukla o. Ve tek bir cümle:

“Ona senin adını verdim.

Sevgiden değil. Saygıdan.”

Ayazın her şeyi örttüğü bir ülkede, bazen küçük bir jest, hiç erimeyen bir iz bırakmaya yeter.

Ev Kadını

Diyetimden vazgeçtiğimi fark ettim. Günde yalnızca bir kez yemek, yolculukta iyiydi ama Alaska gibi bir yerde değil; orada soğuk seni izin istemeden tüketir. Restorandan çıkıp markete gitmeye karar verdim. En mantıklı seçimdi: iyi yemek ve yerlileri daha iyi gözlemlemek.

Taşra süpermarketlerinde her şeyi anlarsın: nasıl giyindiklerini, ne kadar harcadıklarını, çocuklarına nasıl baktıklarını, yorgunlukla nasıl başa çıktıklarını. Şehrin en samimi vitrinidir.

Bir paket İtalyan prosciuttosu ve biraz manda mozzarella almışım — o dondurucu soğukta nadir bir lüks — ki dolu bir alışveriş arabası böğrüme çarptı. İçgüdüsel olarak bir tesadüf

olduğunu düşündüm. Ama benim tecrübeme göre kadınlar hiçbir şeyi “kazara” yapmaz. Nereye gittiklerini hep bilirler.

Bana baktı ve dedi ki: “Prosciutto ve mozzarella... İtalyan olmalısın?” Her şeyi bir saniyede kavramıştı: milliyeti, zevki, hatta alışverişin zarafetini.

Adı Rose’du, elli altı yaşındaydı.

Kızı, damadı ve iki torunuyla yaşıyordu. Onlar hem neşesi hem yüküdü. Bir evi ayakta tutan ve kimsenin fark etmediği kadınlardandı.

Yakındaki bir kafede kahve içmeyi önerdim. Tereddütsüz kabul etti. Alışverişini bitirdi, arabaya koydu ve arabayla yanıma döndü.

Masaya oturunca konuşmaya başladı. Çok. Dinledim. Sözünü kesmedim. Bazen en güçlü söz, karşındakinin kullanmasına bıraktığın sessizliktir.

Bir noktada gülümsedi ve dedi ki: “İtalyan, aşk, anne, pizza, spagetti...” Klişeler üzerine kurulu o bilindik cümle, ama gerçek bir şefkatle. Kitaplarımdan birini okumuş mu diye merak ettim.

Sonra söyledi: yazardı. Ve takma adla yayımlanmış bir metnimi satın almıştı. Neyse ki beni tanımamıştı.

Bana hayatını anlatmaya devam etti: kalabalık ev, birbirinin aynı günler, torunlarını bir şeyden mahrum bırakma korkusu, apaçık görüldüğü için dile getirilemeyen sevgi.

Sonunda durduğunda gözlerimin içine baktı. Bin kelimedenden fazlasını söyleyen bakışlardan biriydi.

Ona sadece şunu söyledim: “Kitabını yarın alacağım.” Sonra da sana değerlendirmemi göndereceğim.”

Duygulandı. Sesi hafifçe titredi: “Teşekkür ederim. Seninle tanışmanın bana ne hissettirdiğini bilemezsin. Ne kadar zarif, ne kadar kibar birisin... Bütün İtalyanlar böyle mi?”

Her zaman verdiğim cevabı verdim: “Ellere ve ayaklara bak. Bir insanın gerçekte nereden geldiğini orada anlarsın.”

Rose gülümsedi. Bir öğleden sonra boyunca görünmez olmaktan çıkmış, görünmez bir kadının gülümsemesiydi.

Sonsöz – Alaska

Alaska seni ne karşılar ne reddeder. Seni gözlemler. Seni tartar. Bir gün daha kalacak kadar dürüst mü, yoksa gidecek kadar akıllı başında mı olduğunu anlayana kadar seni askıda tutar.

Bu eyalette mesafe coğrafi değil: insani. İnsanlar birkaç saniye süren ama burada aylara dönüşen sessizliklerde yaşar. Yalnızlık onların ana dilidir. Ve onu en iyi konuşanlar kadınlardır. Dört farklı rolde dört kadın gördüm ve hepsinin ortak bir yanı vardı: kimseyi beklemiyorlardı.

Taksici durmamak için sürüyordu. Kadın polis kontrol edilemeyecek bir dünyayı kontrol ediyordu. Üniversiteli kız, şimdiyi elinden alan bir yerde bir gelecek arıyordu. Ev kadını, kimse onu görmeden koca bir evi taşıyordu.

Alaska’da kadınlar sormaz. Harekete geçer.

Hayatın kısa, gecenin uzun olduğu, gerçeğin seyirciye ihtiyaç duymadığı bir yer.

Düşünce – Alaska

Alaska bana basit ve sert bir şey öğretti: dünya erkekler ve kadınlar olarak ikiye ayrılmaz. Yükü taşıyanlar ve onu başkalarının sırtına

yükleyenler olarak ayrılır.

Bu eyalette yükü onlar taşır.

Kırılğanlık görmedim. Onur gördüm. Barıştan değil, fırtınaya alışmaktan gelen bir sükûnet gördüm. Şikâyet etmeyen kadınlar gördüm, çünkü şikâyet etseler kimsenin dinlemeyeceğini biliyorlar.

Alaskalı kadınlar eksik oldukları için görünmez değiller. Görünmezler, çünkü kimse onları gerçekten görecektense kadar uzun süre bakmıyor.

Zamanı olmayan anneler, mesai saati olmayan işçiler, seyircisi olmayan bekçiler. Alkış istemeyen bir toplumun parçasıdır. Ve asla istemeyecekler.

Alaskalı kadınlar yaşadıklarını anlatmaz. Bu yüzden şimdi ben anlatıyorum.

ARIZONA

Arizona çölde açık bir yara. Küfretmeyen, yargılayan bir toz, kanyon ve sessizlik genişliği. Burada güneş ısıtmaz. Yakar. Ve gece serin değildir. Böler.

Her yolun bir şüpheli taşıdığı bir sınır eyaleti. Göçmenler, sınır devriye ajanları, yerli kabileler, gaziler, tır şoförleri, yalnız kadınlar, dağılmış aileler: hepsi affetmeyen bir sıcakta birbirine karışmış.

Şehirler modern görünür, ama çevreden çıkar çıkmaz gerçeği hissedersin: Arizona çöldür, nüfus kaybıdır, uyuşturucudur, kültürler arası çatışmadır, hiç sönmeyen yerli kökler ve ufku olmayan bir yalnızlıktır.

Ya kadınlar? Burada fırtınanın gözünde yaşarlar: sınır ile kimlik, hayatta kalmak ile gurur, şiddet ile özgürlük arasında.

Arizonalı kadın her şey olabilir: – Hopi ya da Navajo yerlisi– Meksikalı göçmen– Hayalet bir kasabada bekâr anne– Sınır devriye memuru– Rezervasyonlarda hemşire– Kaçmayı hayal eden Phoenixli öğrenci.

Ama her rolde aynı yük var: duramadan direnmek.

Sınır Polisi Kadın, 38 Yaşında

Kolluk kuvvetleriyle bir karşılaşma, dünyanın neresinde olursa olsun, içinde bulunduğun toplumun bir sınavıdır. Ben bunu hep toprağın kendisiyle, kurallarıyla, sınırlarıyla, hayaletleriyle doğrudan bir yüzleşme olarak yaşadım.

O öğleden sonra özgür ve bağımsız hissetmek için bir araba kiralamıştım. Yolun bana ait olduğuna inanıyordum. Ama Amerika’da yol asla senin değildir. Sana borçludur.

Durmadan dört saat sürdüm. Sonra beş. Arizona çölü affetmez: sonsuz kanyonlar, ürperten sessizlikler, hepsi birbirinin aynı görünen mil mil yollar.

Ve sonra onu gördüm. Işıkları yanıp sönen bir polis arabası. Durma emri.

Bir kadın indi. Belirgin Meksikalı yüz hatları, yoğun siyah gözleri, arkaya toplanmış koyu saçları, kırmızı dudakları vardı. Koyu renk Ray-Ban’ler ve sanki çölün kendisinden yontulmuş bir beden. Düşünmeden ona dedim ki:

“Bir güzellik yarışmasından mı kaçtınız?”

Kimsenin kendisine dokunmasına izin vermedi. “Komiklik yapmayın. Evrakları çıkarın, yoksa sizi tutuklarım.”

Son derece net. Ölümcül. Profesyonel.

Her şeyi ona verdim. Her zamanki sorular: neden sınırı bu kadar yakındım, nereden geliyordum, neden saatlerdir dümdüz bir çizgide araba sürüyordum. “Mantar topladığımı söyleyemem,” diye cevap verdim. “Gerçek Amerika’yı görmek istiyorum, kitaplarda bulamadığınızı.” Beni arabadan indirdi. Her şeyi kontrol etti. Sonra beni süzdü. “Neden alkolünüz yok? Neden sigara içmiyorsunuz?” “Eski bir ragbi oyuncusuyum. Kusurlarımdan yalnızca biri kaldı.” “Yemek mi?” dedi. “İstediğim şey yenmez. Yalnızca sevilir.” “Köpek mi?” diye güldü. “Hayır.” Kaskatı kesildi. Fazla ileri gittiğimi anladı. Tehlikeli bir zemindi: onun gücü, yetkisi ve izin istemeyen bir karakteri bile vardı. “Yalnızca sevilebilecek olanı bilebilir misiniz?” diye sordu. “Elbette. Her şeyin başladığı, bizi yaratan, bizi hayatta tutan, bizi ileri taşıyan.” “Kim?” “Kadın. Anlamadınız mı?” Cevap vermedi. Belgelerimi geri verdi. “Geri dönün. Bu sizin yolunuz değil.” İtaat ettim. Yapılacak en akıllıca şeydi. Sonra gece geldi.

Ve saat onda, otelimin lobisinde onun içeri girdiğini gördüm. Sivil kıyafetler. Aynı bakış. Aynı güç. Tam olarak ne istediğini bilen bir kadın.

Yaklaştı. “Bir içki alabilir miyim?”

“Hayır,” diye cevap verdim. Ve ayağa kalktım.

Koluma girdi. “Neden gidiyorsunuz?”

Gözlerinin içine baktım ve gerçeği söyledim:

“Tehlikeden kaçmak korkaklık değildir. Sağduyudur.”

Ve gittim.

Navajo Kadını

O sabah geç uyandım. Daha sonra kampüste konuk konuşmacı olarak konuşacaktım. İş çantamı kaptım, otoparka indim ve üzerinde “Kampüs” yazan ilk otobüse bindim. Basit, aptalca, masum bir hata.

Bir saat sonra hâlâ hiçbir şeyi tanımamıştım. Farklı yollar, farklı manzaralar ve inen kimse yok. Sonra otobüs durdu. Hattın sonu.

Navajo Rezervasyonu.

Sonraki otobüs ertesi gün kalkacaktı. Telefon yok, bağlantı yok, meslektaşlarıma haber vermenin yolu yok. Ertesi gün ortaya çıkıp yanlış anlaşılmayı açıklamam gerekecekti. Olur böyle şeyler. Hayat önceden haber vermez.

Rezervasyona girer girmez Kızılderili şefi beni yıllar sonra dönen bir akraba gibi kucakladı. Beni karısıyla, kızıyla ve yakın akrabalarıyla tanıştırdı. Etrafı gezdirdiler, bir içki ikram ettiler ve gelişigüzel dediler ki:

“Bu öğleden sonra senin için bir eğlence düzenliyoruz.”

Başka birini bekliyorlardı. Ben oraya tesadüfen düşecektim. Ya da bazen kader bir hata kılığında gelir. Gülümsedim. Kabul ettim. Kararı çölün vermesine izin verdim.

Bufalo eti. Kan kekleri. Patates, biber ve soğan. Sınırsız bira ve alkol. Her yerde geleneksel kıyafetler. Ateş yanıyordu. Ağır davullar. Ve şefin kızı, başıma beyaz tüylü bir şapka geçiriyordu.

Gerçek bir Navajo’ydu. Sessiz. Dikkatli. Her şeyi görüp hiçbir şey söylememeye alışkın. Gelenegin, emegin, kimsenin ihbar etmediği ev içi yaraların ve betonun altında bile ölmeyen bir kimliğin ortasında büyüyen kadınlardan biri.

Eğlence gece geç saatlere kadar sürdü. John Wayne filmlerinde gördüğüm sahneler, ama tersinden: saldıran onlar değildi. Hayatta kalanlardı.

Beni şefin çadırında, bufalo postlarının üzerinde uyuttular. Kıyafetsiz. Kadim bir ayın. Kabul ettim. Beni bağrına basmış bir dünyaya karşı çıkmak için orada değildim. Bir süre sonra şefin kızı içeri girdi. Aynı tarz. Kelime yok. Sadece varlık.

Sonra şef ve karısı geldi, her biri kendi postunda, her biri kendi yerinde. Kızlarına göz attılar. Ve bana. Mutlu. Huzurlu. Sanki her şey olması gereken yerdeymiş gibi.

Ertesi sabah bir tuvalet aradım. Kız bana bir sazlığı ve bir nehri gösterdi.

Nehirde yıkanmayı denedim, ama su bulanık ve balık doluydu. Sazlığa girdim. Temiz görünüyordu.

Yanılmışım.

Yerleşir yerleşmez, elinde gazetelerle iki Kızılderili çıktı, sanki dünyanın en olağan şeyiymiş gibi. Sonra bir üçüncüsü. Sonra bir başkası.

Bütün köy aynı şeker kamışı tarlasına sığıyordu.

Ve ben yalnız olduğumu sanıyordum.

Uygarlığa dönüş otobüsü kalkmak üzereydi. Kaçıramazdım.

Şefin kızı beni durdurdu. Gözlerinde bir kuşku vardı. “Seni tekrar göreceğim mi?”

Ona dizüstü bilgisayarımı verdim. İletişimde kalmanın bir yolu. Bir şans.

Ama o iletişim hiç gelmedi.

Çünkü Kızılderililerin sessizliği yokluk değildir. Tarihtir. Yasadır. Onay aramayan bellektir.

Hayalet Kasabanın Hemşiresi – 45 yaşında

Tiroidim sorun çıkarmaya başlamıştı. Yemiyordum ama kilo alıyordum. Klasik.

Eczaneyi denedim: reçete yok, ilaç yok. Süpermarketleri denedim: reçetesiz versiyon yok. Geriye kalan tek seçenek hastaneydi.

Ve orada onunla tanıştım.

Conchita.

Hemşire. Kırk beş yaşında. Arizona'nın terk edilmiş bölgelerinde yaşıyordu; sıcakın bir lanet gibi çöktüğü, gecenin aşırı dozlarla, uzak sirenlerle ve boş evlerle dolduğu yerlerde. Hayalet kasabalarda insanlar daha yaşarken kaybolur.

Bana baktı. Her gün çaresizler, uyuşturucu bağımlıları, yaralılar, dağılmış aileler görüyordu. Benim gibi biri — bir yabancı, takım elbiseli, kibar ve yalnızca tiroid ilacı için orada — acil sorunlar listesinde değildi.

Yine de prosedür aşılmaz bir engeldi. Obamacare herkese bakım sağlıyordu, evet, ama yalnızca hastaneye yatırılırlarsa.

Benim hastaneye yatırılmam gerekmiyordu. Sadece yaşamaya devam etmem gerekiyordu.

Israr etmedim. Gerek yoktu. Ona sadece yakındaki otelde kaldığımı söyledim. Adımı bıraktım: Ferdinando. Başka bir şey değil.

Ayrıldım. O gece, gece yarısına doğru otelin telefonu çaldı. Resepsiyonist bir hanımın yukarı çıkmasına izin verip

veremeyeceğimi ya da lobiye inmeyi mi tercih edeceğimi sordu.

Aşağı inmeyi seçtim.

Conchita oradaydı. Sivil kıyafetlerle. Üniformasız, rolsüz.

“Konuşabilir miyiz?” diye sordu. Başımınla onayladım.

Yakındaki bir bara gittik. Karşılıklı oturunca masanın altından uzandı ve bana küçük beyaz bir zarf uzattı. İçinde ilaçlarım vardı. Onları, bağımlılara uyuşturucu verir gibi verdi. Aynı ihtiyatla, aynı riskle, aynı gizlilikle.

Neden yaptığını anlamadım. Ondan hiçbir şey istememiştim.

Ancak konuşunca anladım.

“Mesele ilaç değil,” dedi. “Mesele bir şeyleri isteme biçiminiz. Tavrınız. Görgünüz. Üslubunuz.”

Gözlerimin içine baktı. Günlerini çılgınlık, acil durumlar, şiddet ve yoksulluk arasında geçiren bir kadın, almak istemeyen, sadece yaşamak isteyenleri hemen tanır.

“Bunu herkes için yapmam,” diye ekledi. Ve ben bunu biliyordum.

Yokluklarla dolu bir çölün ortasında, görünmez bir kadın orada olmaya karar vermişti.

Tucsonlu Hizmetçi – 22 Yaşında Göçmen

Öğleden sonra canım tatlı bir şey çekti. Açlık değildi, şefkat eksikliği idi ve bunu biliyordum. En basit çare bir restorana oturup şekerli bir şey sipariş etmektir.

Garson kız hemen geldi. Ufak tefek, ince, bedeni kırılğan ama hareketleri çevik. Etekli bir Speedy Gonzales’in kız kardeşine

benziyordu: masaların arasından ayak bilekleri alev almış gibi süzülüyordu.

“Kaç yaşındasın?” diye sordum.

Not defterine bakmadı bile. Bana ters ters baktı.

“Sana ne? Ye, öde ve git. Beni rahatsız edersen polisi çağırırım.”

Yirmi iki kiloluk beden. Yirmi tonluk karakter. Cam kavanozda saf dinamit.

Sahibi hemen çıkıp özür diledi. Her şeyi görmüştü. Ben yanlış bir şey yapmamıştım, ama o analiz eden biri değildi: tepki veriyordu.

Bana hikâyesini anlattı. Meksika’dan elinde hiçbir şey olmadan gelmişti: para yok, aile yok, sağlam belge yok, kesinlik yok. Hayatta kalmak için masalara bakıyor ve Arizona’nın nadiren sunduğu bir geleceği umuyordu.

Acelesi vardı. Dünyanın bütün acelesi. Ve o acele onun sınıırıydı.

Kâğıt kalem istedim. Bir mektup yazdım. Romantizm yok, yanılsama yok: sadece gerçek. Mektubu, saygı gösteren birine başını salları gibi başını sallayan sahibi aracılığıyla ona bıraktım.

Ertesi gün mekânın önünden geçtim. İçeri girmedim. Sadece gözlemlemek istiyordum.

Birden arkamda hızlı ayak sesleri duydum. Sırtıma bir darbe.

Döndüm.

Oydu.

Çökmüş yüz, sinirli gözler, kesik kesik nefes.

“Yirmi iki yaşımdayım,” dedi.

“Ve sen hangi cehennemde uyuyorsun? Bütün gece seni aradım. Polis bile nerede olduğunu bilmiyor.”

Ona baktım. Önceki geceki kızın ta kendisiydi, ama zırhsız. Yetişkinleri yutan bir dünyada bir çocuk.

Ona veda ettim. Ve gittim. Kayıtsızlıktan değil. Saygıdan. Çünkü bazı kırılğanlıklara dokunulmamalı: gitmelerine izin vermelisin.

Sonsöz – Arizona

Arizona bir manzara değil: bir sınır. Ve sınırlar geçilmez. Onlarla yüzleşilir.

Bu eyalette sıcak bir sıcaklık değeri değil: bir yargı. Çöl bir mekân değil: yalnızlık. İnsanlar yaşamaz, direnir.

Dört kadınla tanıştım ve hepsinde aynı kelime vardı: hayatta kalmak. Sınır devriyesindeki kadın, tepeden turnağa silahlı ama devriye gezdiği çöl kadar yalnız. Navajo kadını, affetmeyen bir toprağın ve hiç iyileşmeyen bir belleğin kızı. Hayalet kasabaların hemşiresi, görünmeden hayatları iyileştiren ve elinde hiçbir şey kalmamış olanları kurtaran. Göçmen garson kız, yirmi iki yıllık öfke ve kırılğanlık, kendinden büyük bir dünyayla savaşıta.

Dört farklı yol. İçeride aynı çöl.

Arizona’da kadınlar bir gelecek beklemez: onu bütün güçleriyle ararlar. Ve bulamadıklarında yürümeye devam ederler. Çünkü durmak kaybolmak demektir.

Erkekler bu eyaleti kanyonları görmek için geçer. Kadınlar ölümden kaçmak için geçer. Ve bunu sessizce, kimseden hiçbir şey istemeden yaparlar.

Düşünce – Arizona

Çöl sana tek bir şey öğretir: kimse tek başına hayatta kalmaz.

Yine de bunu yapan Arizonalı kadınlardır. Her gün. Her gece. Nefes kesen bir iklimde ve gücün yetmediğinde bile güçlü olmanı isteyen bir toplumda.

Şikâyet etmeye vakitleri olmayan kadınlar. Hayal kurmaya vakitleri yok. Hata yapmaya vakitleri yok.

Ve ben, bir kez daha, hep yaptığımı yaptım: onlarla tanıştım, onları gözlemledim, dinledim ve sonra gitmelerine izin verdim. Çünkü saygı tutmamaktan da gelir. Arizona bana anlaşılacak istemeyen hayatlar olduğunu hatırlattı: sadece görmezden gelinmemeyi isterler.

Ve ben onları görmezden gelmeyeceğim. Asla.

ARKANSAS

Arkansas tepeler, nehirler ve gıcırdayan ahşap evler arasında yavaş bir kıvrım. Gürültü yapmayan bir eyalet, çünkü gürültü istenmeyen ilgiyi çeker. Burada her şey kemiğe kadar soyulmuştur: tarım emeği, unutulmuş madenler, yalıtılmış topluluklar, yoksulluğun bir evre değil bir miras olduğu mahalleler.

Haritanın dışında yaşayan Amerika'dır. Zenginlik Batı'da. Modernlik Kuzey'de. Ötekiler burada kalır: başka seçeneği olmayanlar.

Arkansaslı kadınlar geriye kalanı bir arada tutanlardır: istikrarsız aileler, çöken evler, yok ya da işe gömülmüş kocalar. Arkansaslı kadın erken büyür, erken evlenir ve erken yaşlanır.

O: – tam zamanlı bir anne – sertifikasız bir hemşire – doğaçlama bir psikolog – bir aşçı, şoför, eğitimci – süpermarketlerde, çiftliklerde, ucuz kliniklerde düşük ücretli bir işçidir.

Ama bununla bitmez. Arkansas'ın bir başka yüzü de vardır: sert, gizli, güç veren ama hayatları alıp götüren işlerden oluşan. O aynı zamanda: – bütün memleketin sırlarını bilen bir posta çalışanı – ikramiyesiz ve şansız, yalnızca stresle yerel şirketleri yöneten bir müdür – korkulan ama görmezden gelinen, evrak ve düşük maaşlar altında ezilen bir vergi ve gelir memuru – buraya ceza olarak ya da koruma için tayin edilmiş, sessizliğe mahkûm bir FBI ajanı – adını bile bilmeyen bir topluluğa suyu güvence altına alan bir su işleri teknisyeni – tedavilerin vaat edildiği ama yıpratıcı vardiyaların sunulduğu bir ilaç şirketinde bir işçidir

İnanç bir çapadır. Emek gündeliktir. Yalnızlık olağandır.

Burada kadınlar özgürleşme aramıyor: bir soluklanma arıyor. Ve çoğu zaman bulamıyorlar.

Postane Çalışanı – 48 yaşında

Arkansas'ta postane kasabanın kalbindedir. Mektupların ve paketlerin geçtiği bir yerden çok daha fazlası: orada dedikodular, çekler, şikâyetler, dolandırıcılıklar ve itiraflar dolaşır.

Onu o ayakta tutar. Herkes hakkında her şeyi bilir. Ama kimse onun hakkında hiçbir şey bilmez.

Benim için annemin işyerine dönmek gibiydi. Postanede otuz beş yıl, ve bazı dinamikler hemen tanınır: katı hiyerarşiler, yalnızca birkaç seçilmişe duyulan güven, el değiştiren ama hep denetim altında olan para. İçeri, nasıl bir karşılık alacağımı zaten bilerek girdim. Öngörülebilirlik bir avantajdır.

48 yaşındaki müdire Kriss’in bana ofisinin kapısını açması bir şakaydı. Bana hemen bir “yabancı danışman” gibi davrandı; kimseye güvenmemeye alışkın ama her şeyi tek başına yapmaktan yorulmuş kadınlardaki o kuşkuyla karışık merakla.

Önce bana neler yapabildiğini gösterdi. Sonra, daha cesurca, ne istediğini.

İlk engel aşılnca, parayla ve günlük araçlarıyla temas gerisini eritti. Konuşmaya başladı. Yönetimle zor ilişkiler, kariyer tıkanıklıkları, tutulmayan sözler, sürekli denetimler, sıfır takdir.

“Hızlı ve etkili çözümlere ihtiyacım var,” dedi.

Ona sadece Latince bir cümle söyledim, bir kıskırtma olarak ortaya atılmış: “Do ut des.” Sen de veresin diye veriyorum.

Hemen anladı: “Bana yardım edersen sana istediğin her şeyi veririm.”

Üç gün boyunca Genel Müdürlük için bir dizi mektup hazırladım. Okudu, karşı imzaladı ve gönderdi. Kısa süre sonra çağrı geldi.

Ona danışman olarak eşlik etmemi istedi. Kabul ettim. Sonuç açtıktı: – memurluktan müdürlüğe geçiş – maaş artışı – aynı görev – çok daha az denetim.

Ofisten sevinçten zıplayarak çıktı. En az beş yıldır taşıdığı bir sorundu ve bir haftada ortadan kalktı.

Akşam beni yemeğe götürdü.

Şık giyinmiş olarak geldi, onu ofiste gördüğümünden farklı. Birinin hazırlanmasına yardım ettiği belliydi: iş arkadaşları, dostları, kızı. Herkes o “ihmal edilmiş”ten “görünür biçimde kadın” a geçişe katılmıştı.

Yemeğin sonunda ödemek için kasaya gitti. Ödemeden geri döndü. Sahibi onu durdurmuştu: hesap çoktan ödenmişti.

Önceden uyardım: “Ondan tek kuruş almayın. Hesap benim.”

Kriss gülümsedi. Sonra bana gitmemizi söyledi. “Seni eve götüreceğim. Sana hak ettiğin hediye vermek istiyorum.”

Aklından ne geçtiğini çok iyi biliyordum. Ona önden gitmesini, birazdan yetişeceğimi söyledim.

Ben ise havalimanına yöneldim. Eyaleti terk ettim.

Üç gün sonra ondan bir e-posta aldım. Davranışından hayal kırıklığına uğradığını ama aynı zamanda minnettar olduğunu yazıyordu. Kendi sözleriyle “hayatımı değiştirmek için karşılığında hiçbir şey istemeyen özel bir adam” bulmuştu.

Yolunu Şaşırmış FBI Ajanı – 38 yaşında

Washington’dan gelmiş; büyük soruşturmalara, ağır brifinglere ve başkalarının hayatına karar veren adamlarla dolu cam odalara alışkın. Şimdi kendini Arkansas’ta bir banliyö karakolunda buluyor: ucuz uyuşturucular, aile içi şiddet, inatçı sessizlikler. Gücü işe yaramıyor. Yalnızlığı yarıyor.

Oraya Büyükelçiliğe becerilerimi ve zaaf larımı bildirmek için gitmiştim. Standart prosedür. Ofisine giriyorum: Marion, 38 yaşında, zorla yeri değiştirilmiş bir federal ajan.

“Birbirimize adımızla hitap etmeliyiz, Nando,” dedi hemen. “Söyle bana: zaaf ların var mı?”

“Evet. Kadınlar.”

Kaskatı kesildi. “Ne demek istiyorsun?”

“Onlara yardım ederim, elimden gelirse onları severim... ve onları bırakırım.”

“Neden?” diye sordu. “Çünkü sen hep aynı dişlerle çiğniyorsun, bizimse çok daha fazla dişimiz var. Bu davranışsal bir şey: her şey tutulamaz, her şey elde kalamaz.” Şimdi de kendisinin analiz edilmesini istiyordu. “O zaman bana da yap. Neden buraya sürüldüğümü söyle. Ne gördüğünü göster bana.”

Üç dakika. Fazlası değil. Çökmesi için yetti.

Sorunu basitti: duygularını kontrol edemiyordu. FBI gibi bir teşkilatta bu bir lanettir. Seni zayıf yapar, güvenilirmez yapar; soruşturmalarını elinden alırlar ve seni hiçbir zarar veremeyeceğin bir yere gönderirler.

Ona söyledim. Filtresiz.

Önce reddetti. Sonra bir saniye düşündü. Ve gözyaşlarına boğuldu. Kimsenin cesaret edemediği bir anda sana gerçeği söyleyen birine sarılır gibi sarıldı bana.

Ardından konumumu onaylayan belgeleri imzaladı. Mantıklı bir işlem, ama imzası duygusaldı.

Çıkarken Washington’u aradım. Tayin istedim: “Beni Miami’ye gönderin. Buraya taşınamam. Orada özgür olacağım.”

Altı ay sonra Marion hâlâ benimle temas hâlindeydi. Telefonlar, e-postalar, randevu talepleri.

Ona hep aynı şeyi söyledim: “Gelecek yok. Ben zaten başka bir yerdeyim.”

Pes etmedi. FBI’daydı. Ve FBI birini hedefine koyduğunda, hemen bırakmaz.

İlaç Sektörü Çalışanı – 55 yaşında

Bütün ülke için ilaç üreten bir tesiste çalışıyor. Güçlü bir ironi: başkalarını iyileştiriyor, kendini zehirliyor. Ağır kimyasallar, zorlu vardiyalar, ancak yarı yarıya koruyan maskeler, hiçbir şeye karşı korumayan bir maaş.

Kimse adını bilmiyor. Herkes onun ellerinden geçen hapları yutuyor.

Benim oraya girişim planlı değildi. Her şey Covid sonrası bir akşam yemeğinde başladı; gülerek dört doz Pfizer olduğumu, hepsinin aynı partiden olduğunu ve o partide kalıcı faydalar garanti eden bir “Viagra varyantı” bulunduğunu söylemiştim. Bir şaka. Benim şakalarımından biri.

Ama yakın masalardan biri dinliyordu. Ve haber ülkeye yayıldı. Sonra dünyaya.

İlaç şirketi benimle görüşmek istedi. Anlamak için. Doğrulamak için. Çünkü Amerika Birleşik Devletleri’nde iyi bir toplumsal gürültü bir hisse fiyatını ikiye katlayabilir.

Beni fabrikaya götürdüler. İçeri girer girmez 130 kişi ayağa kalkıp alkışladı. Yüzüm kıpkırmızıydı; onlar ise “sırrı” açıklamak üzere olduğuma inanıyorlardı.

Gerçeği söyledim: “Şakaydı.” İnanmadılar.

Müdürler, yöneticiler ve sekreterler etrafımı sardı: her biri bir ayrıntı, bir doğrulama, teknik bir gerçeğin ipucunu istiyordu.

Ama benden görüşme isteyen, 55 yaşında, elleri kimyasallardan harap olmuş, yıllarca görünmez bir işte sırtı bükülmüş bir işçiydi. Onu benimle bir odaya aldılar. İçeri çökmüş girdi. Boş. Yorgun.

Kırk beş dakika konuştuk.

Aşıllardan değil. Partilerden değil. Mucizevi güçlerden değil.

Hayattan konuştuk. Normalmiş gibi gösterilen başarısızlıklardan. Orada kimsenin sahip olma lüksü olmadığı için gömülen hayallerden.

Ona tek bir gerçek söyledim: “Hayal kurmak iyileştirmez, ama kurtarır. Ve ürettiğin en ucuz ilaçtan bile daha az tutar.”

Gülümseyerek çıktı. İş arkadaşları ona evrensel panzehiri bulmuş gibi baktılar.

“Sana ne söyledi?” diye sordular.

Cevap vermedi. Ben de asla söylemeyeceğim.

Dünyanın en basit sırrıydı: kelimeler, onları doğru yere koymayı bilirsen, havanın olmadığı yerde boşluklar açar.

Ve onun için, o gün, sadece nefes almak yetti.

Zarif Hırsız Kadın – 30 yaşında

İçgüdüyle çalmıyor. Çalışıyor, çünkü Arkansas hiçbir şeyle doğanları affetmez.

Kültürlü, zeki ve korkutucu derecede parlak. Yönetici, profesör, danışman olabilirdi. Bunun yerine bir gölgeye dönüştü: evler, sohbetler, kimlikler, vaatler ve kaçırılmış fırsatlar arasında dolaşıyor.

Onunla internette tanıştım. Skype’ta bir yardım talebi geldi; temiz bir profil, bir şifreye benzeyen bir isim: Last A. Ona güzel demek hakaretti. Güzel, az kalırdı. Hırsız olması doğaldı. Aptal olması normaldi. Kusursuz makyajlı bir bilmece.

Benden yardım istedi. Verdim.

Bir yıl içinde 14.000 dolar toplamıştı, hepsi de belirttiği ihtiyaçlar için. Hiç buluşma yok. Hiç görüntülü arama yok. Hiç telefon yok. Sadece dijital mektuplar, özenle kurgulanmış talepler, gerçek gibi görünen acil durumlar.

Başıma gelen en tatlı dolandırıcılıktı.

Sonunda onu aramaya gitmeye karar verdim. Little Rock. Bill ve Hillary Clinton'ın şehri.

Annesi Rita'yla tanıştım. Kızını aslında tanımayan, nazik, kafası karışık bir kadın. Beni görünce kılı kıpırdamadı; hatta nefes alan birinin doğallığıyla benden daha fazla para istedi.

Gerçeği işte o anda gördüm.

Yalnız değildi. Gana'daki bir gruba bağlıydı. Kazancının %55'ini onlara geri veriyordu. Mecburiyetten bir profesyonel. Herkes bana böyle kirli bir oyuna nasıl düştüğümü sordu. Nasıl inanabildiğimi. Ödeyebildiğimi. Direnebildiğimi. Kabullenebildiğimi.

Ama cevap basitti ve içimde netti:

Yardım etmek için yaratılmış olanlar kötülüğü düşünmez. Dünya onlara aksini gösterse bile, yalnızca yapabilecekleri iyiliği görürler.

Sonsöz – Arkansas

Arkansas bir eyalet değil: yavaş bir tuzak. Yoksulluktan, sessizlikten, asgari işten ve sessizce sönüp giden hayatlardan örülmüş bir ağ. Burada tanıdığım kadınlar kurtuluş istemiyordu. Sadece nefes alacak bir yer istiyorlardı.

Ülkenin bütün sırlarının kraliçesi Postane Çalışanı yalnızca değerini geri kazanmak istiyordu. Yukarıdan düşen FBI Ajanı suça karşı olduğundan çok kendine karşı savaştı. Haplar ve kimyasallar arasında görünmez olan İlaç Sektörü Çalışanı, kendini azar azar

zehirleyerek dünyayı kurtardı. Ve Zarif Hırsız... bu eyaletin kusursuz simgesiydi: zeki, parlak, ama hayatın ona dayattığı yolu seçmeye mecbur.

Arkansas bana basit bir şey gösterdi: burada kadınlar ellerinden geldiğince hayatta kalıyor. Bazıları dayanıyor. Bazıları kaçtı. Bazıları gölgelere kayıyor, çünkü ışık orada hiç olmadı.

Ve hepsi, şu ya da bu şekilde, yok kalıyor. Eksik oldukları için değil. Kimse onları görmediği için.

Düşünce – Arkansas

Bu eyalette yoksulluğun ekonomik bir durum olmadığını anladım. Duygusal, kültürel ve zihinsel bir durum. Kişinin başka hiçbir şeyi hak etmediğine dair derin bir inanç. Burada doğanlar yazılmamış bir kadere karşı savaşmak zorunda.

Arkansaslı kadının bir geleceği yok: onu çıplak elleriyle kuruyor. Her gün. Fırsattan söz eden ama yalnızca hayatta kalmayı dağıtan bir toplumun içinde.

Burada net bir şey gördüm:

Kadınlar düşmez.

Düşmeye bırakılırlar.

Ve asıl günah yoksulluk değil. Bakıp geçip gidenlerin kayıtsızlığı.

Ben geçip gitmiyorum. Bakıyorum, dinliyorum, yazıyorum. Ve bu hikâyeleri bu topraktan çıkarıyorum, çünkü çıkarmasaydım, buradaki her şey gibi gömülü kalırlardı: sessizliğe, toza ve utanca.

CALIFORNIA

California bir eyalet değil: kitlesel bir yanılsama.

Ona uzaktan bakanlar için güneşi, palmyeleri, sineması, teknolojisi, okyanusu, Amerikan rüyası. Onu aşağıdan yaşayanlar için sürekli bir kırılma: mutlak yoksulluktan birkaç metre ötede aşırı zenginlik, tarlada hasadın yanı başında ileri teknoloji işleri, kepenkleri inik villalar ve kaldırımında plastik çadırlar. Dünyanın olanak aramaya gelip önceden yazılmış hiyerarşiler bulduğu yer.

Kadınlar için California sahte bir vaat: – görünürdeki özgürlük – ilan edilen haklar – gösterişle sunulan fırsatlar.

ama kural hep aynı: ayak uyduramazsan kaybolursun.

Buradaki yokluklar sessizlik değil: sistemin arkasına bakmadan geride bıraktığı bedenler.

Silikon Vadisi Kadını – 39 yaşında

Ona “inovasyonun başkenti” diyorlar, ama Silikon Vadisi gücün erkek, beyaz ya da Asyalı olduğu, mühendislik temelli, sayıklama derecesinde rekabetçi kapalı bir derebeylik.

Kadınlar burada resmî olarak hoş karşılanıyor: – çeşitlilik programları – şirket etik kuralları – cinsiyet eşitliği panelleri – yıllık raporlarda gülümseyen fotoğraflar.

Ama önemli olan odaların içinde sahne farklı.

İki diploması, bir yüksek lisansı, kusursuz bir İngilizcesi ve ileri teknik becerileri var. Dijital ürünler, veri ve platformlar üzerinde çalışıyor. Günlerini, gerçek fikirlere üç kişinin karar verdiği toplantılarda geçiriyor: ikisi masada, biri ekranda.

Ondan sosyal beceriler, arabuluculuk yeteneği ve empati bekliyorlar. Ona komuta değil, koordinasyon rolü veriyorlar. Orada olmasını istiyorlar, ama başrolde değil.

Annelik, bu sistemde, lojistik bir anomali. Yan haklar, izinler, destek, yumurta dondurma imkânları, şirket kreşi var — ama hep söylenmeyen tek bir koşulla: yavaşlamamalısın.

Hamile kalırsa potansiyel bir sorun olarak algılanıyor. Kalmazsa “etekli erkek” olarak görülüyor, herkes gibi gözden çıkarılabilir. Her iki durumda da bir araç: asla ilgi odağı değil.

Akşam toplantıları, “acil” hafta sonları ve Asya ya da Avrupa’yla gece yarısı görüşmeleri senin özel hayatını etkilemez. Sistem tam erişilebilirlik ister.

Çöktüğünde – tükenmişlik, kaygı, uykusuzluk, anlam krizi – cevap hep aynı: – yoga – farkındalık – özel terapi.

Asla yapısal bir dönüşüm değil. Asla gücün gerçek bir yeniden dağılımı değil.

Onun yokluğu fiziksel değil: simgesel. Her süreçte var, ama nihai tanınmada asla.

Teknoloji dünyaya kadınların güçlenmesine dair anlatılar satıyor. Ama derinde kadınlar, tanınması gereken sütunlar değil, yönetilmesi gereken istisnalar olarak kalıyor.

Central Valley’nin Göçmeni – 28 yaşında

Central Valley, California’nın turistlerin görmediği ve filmlerin çekmediği bir parçası.

Ülkenin yarısını besleyen tarım koridoru: – meyve tarlaları – sebzeler – bademler – bağlar – işleme sanayileri.

Bu manzarada göçmen kadın zincirin görünmez itici gücü. Meksika’dan, Orta Amerika’dan, gerçek bir alternatifi olmayan yoksul topluluklardan geliyorlar. Birçoğu belgesiz, diğerlerinin

belgeleri kırılğan ve hepsi aynı koşulu paylaşıyor: varlıkları sorun çıkarmamalarına bağlı.

Tarlalarda, seralarda ve paketleme fabrikalarında çalışıyor. Yorucu vardiyalar, bükülmüş sırt, aşırı sıcak, havada tarım ilaçları, ince ve sürekli bir gözetim. Az konuşuyor, çok bakıyor, her şeyi dinliyor.

Ücret düşük, çoğu zaman gerçek asgarinin altında. Fazla mesai saatleri her zaman kaydedilmiyor. Hastalık izni karşılanmıyor: işe gelmeyenine yerine başkası konuyor.

Şiddet yaygın ama çoğu zaman kayda geçmiyor: – işyerinde taciz – cinsel şantaj – işini kaybetme tehdidi – yetkililere ihbar edilme tehdidi.

Şikâyet etmek her şeyi kaybetmeyi göze almak demek. Susmak ise çocuklar için eve bir şeyler getirmeye devam etmek demek.

Onun yokluğu kurumsal: kamu istatistiklerinde görünmüyor, temsil edilmiyor, tarıma karar verilen tartışmalara katılmıyor ve ekolojik dönüşüm ya da sürdürülebilir tedarik zincirleri konuşulurken ona danışılmıyor.

Bütün bir ulusun yiyeceğini taşıyan, ama resmî anlatıda bir yere sahip olma hakkı olmayan kadın o.

California kendini çevreye, sağlığa ve geleceğe duyarlı, “yeşil” bir yer olarak pazarlıyor. Ama tarım kalbinin tarlalarında kadınlar her sloganı yalanlayan koşullarda çalışıyor.

İmaj Endüstrisinin Kadını – 32 yaşında

Hollywood, televizyon stüdyoları, dijital platformlar, ajanslar, reklam, sosyal medya. California imaja dayalı küresel bir ekonomi kurdu. Bu makinenin merkezinde yüzey olarak kullanılan kadın var.

Oyuncu, figüran, model, influencer, arka plan figürü. Onun hakkındaki birincil değerlendirme etik, kültürel ya da mesleki değil: estetik.

Belirli “kadın rolü” kategorileri var: – reklamlar için genç kadın – aile kampanyaları için “normal” kadın – bazı hedef kitleler için aşırı cinselleştirilmiş beden – diğerleri için güven veren figür.

Oyuncu seçimi yalnızca bir seçme değil: kültürel bir filtre. Kimin gösterilebilir, kimin pazarlanabilir, kimin reddedilebilir olduğuna karar veriyor.

Açık ve örtük talepler hep aynı: – belirli bir kiloya sığmak – makyajı, rötuşları, değişiklikleri kabul etmek – basmakalıp senaryolara uyum sağlamak – parayı verenlere karşı çıkmamak.

Belirli sahneleri ya da durumları reddetmeye çalışan herkes “zor” sayılıyor. İstismarı ya da şantajı ihbar edenler yalnızlaştırılıyor, damgalanıyor ve çoğu zaman yerlerine sessizlik konuyor.

Büyük küresel kampanyalar beden olumlamadan, saygıdan, güçlenmeden ve kapsayıcılıktan söz ediyor. Ama ofis koridorlarında, seçmelerde ve yapım toplantılarında gerçek ölçütler eski kafalı, sıradan ve şiddet dolu olarak kalıyor.

Kadın burada imaj olarak aşırı görünür, özgür bir özne olarak görünmez.

Onun yokluğu psikolojik: kendinden kopmuş, bir markaya dönüştürülmüş, değerini sayılarla ölçmeye zorlanmış: izlenmeler, beğeniler, takipçiler, etkileşim.

Bir reklam panosuna basılmış her kusursuz yüzün ardında, kendi temsili üzerinde çoğu zaman neredeyse hiçbir denetimi olmayan bir insan var.

Evsiz Kadın – 50 Yaşında

California aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri'ndeki en büyük evsiz nüfuslarından birine sahip.

Üst geçitlerin altında çadırlar, kanallar boyunca derme çatma kamplar, arabalarda, dökülen karavanlarda ve yerleşim koridorlarına dönüşmüş kaldırımlarda yaşayan insanlar. Los Angeles, San Francisco, Oakland, San Diego: yoksulluk her yerde, görünür ve görmezden gelinen.

Evsiz kadın iki kez açıkta: – yoksul bir kadın olarak – savunmasız bir kadın bedeni olarak.

Çoğu zaman geçmişinde şunlar var: – ödenemeyen kiralar – kaybedilen işler – yıkıcı ayrılıklar – aile içi şiddet – tedavi edilmemiş sağlık sorunları – uyuşturucu niyetine kullanılan bağımlılıklar.

Gece asla dinlenme değil: savunma. Birkaç şeyi korumak, bir uyku tulumunu, bir çantayı, bir belgeyi, bir anıyı. Sosyal hizmetler var, ama onlar: – yavaş – yetersiz – bürokratik – bazen aşağılayıcı.

Evsiz kadınlar kesin istatistiklerden kaçıyor: saldırılardan korunmak için yer değiştirenler, korktukları için sığınaklara gitmeyenler, ellerinden alınacakları korkusuyla çocuklarını hizmetlere götürmeyenler onlar.

Onun yokluğu ahlaki: toplum onu görüyor, ama kendinin bir parçası olarak tanımıyor. Bir sorun olarak anlatılıyor, asla siyasi ve ekonomik tercihlerin sonucu olarak değil.

Dijital kapsayıcılıktan, inovasyondan ve sürdürülebilir bir gelecekte söz eden California; saçlarını halka açık çeşmelerde yıkayan, bir otoparkta üstünü değiştiren, bir aşevi sayesinde karnını doyuran kadınlarla bir arada yaşıyor.

Hiçbiri “uç vaka” değil. Onlar, hayat pahalılığıyla baş edemeyenlerin çöküşünü kaçınılmaz kabul eden bir modelin olağan sonucu.

Sonsöz – California

California dünyanın vitrini ve aynı zamanda arka odası.

Dışarıdan sergilediği: – teknoloji– sinema– müzik– üniversite– inovasyon

İçeride sakladığı: – tarımsal sömürü – emlak eşitsizlikleri – aşırı güvencesizlik – bağımlılıklar – yapısal evsizlik. Kadınlar burada eksik oldukları için yok değil. İmajların doygunluğu yüzünden yoklar.

Bir yer kadın bedenlerini sürekli ve her yerde sergilediğinde – ekranlar, reklam panoları, videolar, reklamlar, sosyal medya akışları – dünyaya kadınların merkezde olduğu yanılısamasını verir.

Gerçekte: – teknolojide çalışan kadın pek az şey yönetiyor – tarladaki göçmen dinlenmiyor – imaj profesyoneli hazır kalıp rollere sıkıştırılıyor – evsiz kadından bakışlarla kaçılıyor.

California yokluğun yalnızca boşluk olmadığını kanıtlıyor: gerçek güç olmadan aşırı temsil de olabilir.

Kadınların her yerde görüldüğü ama dünyanın sandığından çok daha az tanındığı eyalet burası.

Düşünce – California

Alaska’da yokluk ayazdır. Alabama’da tarihtir. Arizona’da sınırdadır. California’da makyajdır.

Burada kadınların yokluğu şunlarla maskeleniyor: – ilerici sloganlar – doğru reklam kampanyaları – eşitlik üzerine konferanslar – motivasyonel hikâye anlatıcılığı.

“Kapsayıcılık”tan söz ediyoruz, ama gerçek kapsayıcılık üç somut ölçütle ölçülür: – kim karar veriyor – kim daha çok kazanıyor – kim hayır demeyi göze alabiliyor.

Bu üç noktada Californialı kadınlar – bütün toplumsal sınıflarda – fazlasıyla sık geride bırakılıyor:

– yönetici, tam güç talep etmediği sürece hoş görülüyor – göçmen, ağır işe itiraz etmeden katlanabildiği sürece rahat bırakılıyor – imaj profesyoneli, hedef kitleye uyduğu sürece kullanılıyor – evsiz kadın, trafiği ya da düzeni bozmadığı sürece görmezden geliniyor

Dünya geleceği anlamak için California’ya bakıyor. Ama onu ayakta tutan kadınlara gerçekten baksaydı, basit bir gerçeği keşfederdi:

Şunun yokluğunu olağanlaştıran bir yerde gelecek yoktur:

onu ayakta tutanların.

California’nın bu cilde girmesinin nedeni bu. Bir efsane olarak değil, bir kartpostal olarak değil, bir düşman olarak değil. Bir kanıt olarak.

Dünyanın hayal gücü başkentlerinden biri; burada görülmesi en zor şey hep aynı kalıyor: asla ekrana çıkmayan kadınların gerçek hayatları.

COLORADO

Colorado basitmiş gibi yapan ama öyle olmayan bir eyalet. İki uç arasında yaşayan Amerika:

– koruma gibi görünen dağlar – toplumsal laboratuvar gibi işleyen şehirler

Temiz, düzenli, yüzeysel olarak ilerici bir bölge, ama belirgin biçimde açık çelişkileriyle: son derece engelleyici hayat pahalılığı, görünmez ayrışma, teknik işler, kapalı siteler ve sessiz toplumsal yalnızlık.

Burada kadınlar apaçık şiddet yüzünden kaybolmaz. Aşırı düzen, kültürel baskı ve boğucu toplumsal beklentiler yüzünden kaybolurlar.

Colorado çok isteyen ve az geri veren bir eyalet. Orada yaşayan kadınlar zor bir dengeyi ayakta tutuyor:

– teknik ve zihinsel iş – tam varlık talep eden aileler – gözleyen ve yargılayan topluluklar – yer bulamayan ruh sağlığı – “yaşam kalitesi” kılığına girmiş coğrafi yalnızlık.

Biri seni ittiği için düşmediğin bir eyalet bu. Kaydığını kimse görmediği için düşünüyorsun.

Denverli Kadın – 35 yaşında

Denver modern, işlevsel ve temiz. Herkes teknolojiden, girişimlerden ve yaşam kalitesinden söz ediyor. Ama pratikte kadınlardan çok şey isteyen ve karşılığında olağanüstü az veren bir şehir.

Bir profesyonel: – diplomalar – teknik beceriler – istikrarlı iş – orta-yüksek maaş.

Kâğıt üzerinde her şey kusursuz.

Sürekli baskı altında yaşıyor: performans, hedefler, toplantılar, proje yönetimi, her hafta ölçülebilir sonuçlar.

Şirketler iş-yaşam dengesinden söz ediyor. Ama sürekli erişilebilirlik talep ediyorlar.

Pahalı bir dairesi, dolu bir ajandası ve titizlikle düzenlenmiş bir hayatı var. Yoksulluktan düşmüyor: tükenmişlikten düşüyor.

Onun yokluğu zihinsel. Hep çalışıyor, hep düşünüyor, her şeyi bir arada tutuyor — ta ki bir şey kırılana kadar. Ve kırıldığında, sessizce kırılıyor.

Dağ Ustası – 42 yaşında

Denver ve Boulder'ın dışında Colorado yüz değiştiriyor. Dağlar, küçük topluluklar, kışın az kişinin kaldığı ve yazın turistlerin fotoğraf çekmeye akın ettiği kasabalar.

Buradaki öğretmen bölgenin direği: — öğretiyor — yol gösteriyor — eşlik ediyor — herkesi tanıyor — psikolojik destek oluyor — çocuklar için geniş bir aile oluyor.

Kar, ıssız yollar ve küçük okullar arasında yaşıyor. İş yükü muazzam, maaşı sınırlı.

Onun yokluğu kurumsal: topluluğu ayakta tutuyor ama siyasi kararlara asla katılmıyor. Bütün bir memleketi ayakta tutmak için çalışan, ama tanınmayan kadın o.

Yerli Rezervlerinin Kadını – 30 yaşında

Colorado'nun “görünmez” parçası rezervleri. Tarihin modernlikten daha ağır bastığı bölgeler.

Yerli kadınlar üç düzeyde baskı yaşıyor: – yapısal yoksulluk – içerideki ataerkil kültür – dışarıdaki kurumsal terk edilmişlik.

Çoğu zaman sosyal programlarda, kabile okullarında ve en temel imkânlarla işleyen sağlık merkezlerinde çalışıyor. Bağımlılıkla, depresyonla, aile içi şiddetle ve insanı tamamen yalnızlaştıran bir coğrafi uzaklıkla savaşıyor.

Onun yokluğu kültürel: modern Colorado onu kimliğinin bir parçası saymıyor, kendi topluluğu da kendini yeniden icat etme hakkını her zaman tanımıyor. Dünya onu görmezden gelirken bütün bir halkı ayakta tutan bir kadın o.

Kayak Merkezinin Kadını – 27 yaşında

Aspen, Vail, Breckenridge, Telluride. Lüks, para, kış sporları, mevsimlik ekonomi.

Burada çalışan kadın – garson, barmen, tesis görevlisi, resepsiyonist, eğitmen – ikili bir dünya yaşıyor:

– olağanüstü zengin turistler – her şeyi ayakta tutan işçiler

Sabit saatler olmadan, düşük ücretle ve çoğu zaman güvencesiz çalışıyor. Kirayı karşılayabilmek için minicik odaları başka işçilerle paylaşıyor.

Zenginlikle çevrili, ama yine de yalnız. Kibirli turistlerle, mevsimlik yöneticilerle ve bitmeyen taleplerle uğraşmak zorunda.

Onun yokluğu ekonomik: herkes için zenginlik üretiyor ama yoksul kalıyor.

Sonsöz – Colorado

Colorado kusursuz görünen, ama öyle olmayan bir eyalet. Düzenli, zengin, modern ve toplumsal olarak dengeli – kâğıt üzerinde. Ama

kadınları üç fay hattının üzerinde yaşıyor:

– zihinsel baskı – bölgesel yalnızlık – kurumsal yokluk

Skandal yok, büyük şiddet olayları yok, kaos yok. Ve tam da bu yüzden onların yokluğu daha da ağır.

Burada kadınlar biri onları ittiği için düşmez. Herkes onların dayanabileceğini varsaydığı için düşerler.

Düşünce – Colorado

Coloradolul kadınların gücü gürültü yapmak değil. Haber olmak da değil.

İnce, modern, zeki bir yokluk bu. Tanınması zor, görmezden gelinmesi kolay.

Colorado basit bir şey öğretiyor: yokluk yalnızca yoksulluk, şiddet, soğuk ya da kapatılmışlık değil. Düzenli de olabilir. Refah da olabilir. Beklenti de olabilir.

Bir kadın kaostan değil de “her şey yolunda gidiyor”dan ezildiğinde, sorun görünür değildir – ama gerçektir.

Ve Colorado’nun da burada olmasının nedeni bu: kadın yokluğunun tek bir yüzü olmadığını hatırlatmak. Elli yüzü var. Her eyalet için bir tane.

CONNECTICUT

Connecticut birçok kişinin hayal ettiği ama pek azının gerçekten tanıdığı bir eyalet. Dışarıdan zarif: kusursuz kasabalar, temiz banliyöler, mükemmel okullar, pahalı benzin, derli toplu kaldırımlar, çimleri kusursuz evler. Amerika’nın “yüksek” yüzü; sesini asla yükseltmeyen, düzenleyen, yöneten ve idare eden yüzü.

Burada her şey dengede görünüyor, ama bu denge doğal değil: sürekli bir baskı, adabın, görüntünün, beklentinin kesintisiz bakımı.

Connecticut senden parlamanı istemez. Asla hata yapmamayı ister.

İnsanın ancak üç şey geçerliyse iyi yaşayabildiği bir eyalet: – toplumsal rekabet – duygusal kontrol – toplulukların sessiz yargısı

Burada kadınlar yoksulluk ya da apaçık şiddet yüzünden kaybolmaz. Zorunlu uyum yüzünden kaybolurlar. Kibar bir kayboluş: feryatsız, skandalsız, habersiz.

İnce bir yokluk, ama yine de bir yokluk.

Sigorta Ofisindeki Hanım – 40 yaşında

Connecticut Amerika Birleşik Devletleri'nin sigorta başkenti. Hartford bunu her yerde ilan ediyor: "Insurance Capital of the World."

Bu sloganların ardında bitmek bilmeyen ekranların karşısında oturan binlerce kadın var: – şikâyetler – poliçeler – risk algoritmaları – dijital evraklar – prosedürler – ölçümler.

İşleri hassas, teknik ve titizlikle yönetiliyor. Her hata şirkete para, onlara zaman kaybettiriyor. Her karar gerekçelendirilmeli, belgelenmeli, onaylanmalı ve doğrulanmalı.

Gün bir kontrol zinciri.

Her şeyi bir arada tutuyor, çünkü sistem ondan kusursuz olmasını bekliyor. Ve ücret iyi: başka ülkelerle karşılaştınca mükemmel.

Ama duygusal bedeli son derece yüksek.

Buradaki kadınlar çökmez. Yavaş yavaş, hiç ses çıkarmadan boşalırlar. Çünkü bu ofislerde kimse sana nasıl olduğunu sormaz. Sadece “İşler nasıl gidiyor?” diye sorarlar.

Onun yokluğu zihinsel: her gün orada, ama kendinden kopuk.

Zengin Banliyölerden Gelen Kadın – 45 yaşında

Connecticut’ın zengin kesimi ayrı bir dünya. Devasa evler, sessiz SUV’lar, kusursuz bahçeler, özel okullar, kadim toplumsal kurallar.

Burada kadınlar her zaman “dışarıda” çalışmaz: toplumsal sistemin içinde çalışırlar.

Onun rolü kültürel: – kusursuz anne – uyumlu eş – komitelerde varlık – evin yönetimi – programlanmış gönüllülük – kusursuz imaj.

Dağılıyorsa bunu söyleyemez. Mutsuzsa bunu gösteremez. Yalnızsa kimse bilmemeli.

Onun yokluğu bir kimlik işareti: bürünmek zorunda olduğu rolün ardında kayboluyor.

“Her şeyin kusursuz” olduğu bir yerde hiçbir çatlağın görünmesine izin veremez.

Zarif bir hapisane, ama yine de bir hapisane.

Seçkin Üniversitenin Kadını – 34 yaşında

New Haven, gezegenin en prestijli üniversitelerinden birine ev sahipliği yapıyor: Yale.

Akademik ortam ilerici, modern ve özenli görünüyor. Ama yüzeyin altında katılık, amansız rekabet ve göklere çıkmış beklentiler yatıyor.

Kadın araştırmacı bir paradoks yaşıyor: – kültürlü – yetkin – donanımlı – kültürel üretimin merkezinde.

ama aynı zamanda sistem tarafından eziliyor.

Yayınlar, konferanslar, hibeler, makaleler, mentorluk, ders faaliyetleri, kurum içi ilişkiler. Hayata, zihne ve bedene sinen kesintisiz bir çaba.

Kadın meslektaşlar çoğu zaman rakip. Erkek meslektaşlar hâlâ köklü kürsülere hâkim.

Onun yokluğu kurumsal: ürettiği bilgi üniversiteyi ayakta tutuyor, ama kariyeri daha yavaş, daha belirsiz, daha askıda ilerliyor.

Birçoğu direniyor. Birçoğu gidiyor.

Yale kusursuz kalıyor. Onlar kalmıyor.

Karma Mahallelerin Kadını – 31

yaşında

Zengin banliyölerin dışında ve seçkin üniversitelerden uzakta gerçek Connecticut yatıyor: düşük ücretler, yüksek kiralar, güvencesiz işler, karma topluluklar ve her zaman işlemeyen bir sosyal sistem.

Buradaki kadınlar gizli direk: süpermarketlerde, devlet okullarında, bakım evlerinde, sosyal yardım hizmetlerinde, küçük işletmelerde ve temel sağlık hizmetlerinde çalışıyorlar. Her şeyi ayakta tutuyor: – düşük ücretli iş – çocuklar – geniş aile – yavaş toplu taşıma – sürekli stres.

Onun yokluğu ekonomik: çok çalışıyor, az kazanıyor ve hiç ilerleyemiyor.

Ve çarpıcı bir paradoksun içinde yaşıyor: Amerika'nın en zengin eyaletlerinden birinde, zenginliğin bir parçası olduğunu hissetmeden yaşıyor.

Çünkü burada zenginlik özel, toplumsal değil.

Sonsöz – Connecticut

Connecticut “güvenli”, “temiz”, “istikrarlı” görünüyor. Ve bazı açılardan öyle.

Ama aynı zamanda kadınların ses çıkarmadan en kolay kaybolduğu memleketlerden biri. Şiddet yüzünden değil, açlık yüzünden değil, soğuk yüzünden değil. Toplumsal beklenti yüzünden.

Pürüzsüz bir yüzeyin eksikliği: kaos yok, bağırış yok, çarpıcı istatistikler yok. Sadece yüksek taleplerin ve düşük ödüllerin ezdiği hayatlar.

Kimse fark etmiyor, çünkü her şey işliyor. Ve onu tehlikeli yapan da tam olarak bu.

Düşünce – Connecticut

Birçok eyalette yokluk göze çarpar. Burada ise ölçülü. Kibar. “Normal.” Connecticut bir kadının şunlara sahip olabileceğini gösteriyor: bir ev, bir iş, bir gelir, güvenli bir mahalle, saygın bir topluluk.

ve aynı zamanda bir insan olarak tamamen görünmez olmak.

Toplumsal kusursuzluk ince bir bıçaktır. Senin alanını elinden alırken gülümsemeni ister.

Connecticut yokluğun aşırı düzenden, aşırı adaptan, aşırı kontrolden de doğabileceğini öğretiyor.

Ve hiçbir toplumun, kadınların kusursuz olmak zorunda kalmadan var olmalarına izin vermedikçe gerçekten ileri olmadığını.

DELAWARE

Delaware kaygan bir eyalet. Küçük, sakın ve mali açıdan sıkışık. Küçük bir ayrıntı gibi görünüyor, ama Amerika'nın işleyişinin hayati bir parçası.

Burada devasa metropoller, çöller, dağlar ya da göz kamaştıran aynalar yok. Gizli bir ekonomi, ağzı sıkı bir siyaset, milyarları sessizce hareket ettiren bir bürokrasi var.

Delaware, Amerika'nın şirketlerini kaydettirdiği, parasını sakladığı ve hesaplarını kapattığı yer. Ortada bir yer: ne çok zengin, ne çok yoksul, ne çok gürültülü.

Kusursuz bir gri bölge.

Delaware'de kadın yokluğu patlamaz. Buharlaşır. Yavaş, düzenli, sayılarda ve kamusal söylemde görünmez. Burada kadınlar sessiz aşırı yük yüzünden, dikkate alınmayacak kadar küçük işler yüzünden, ulusal anlatıya asla girmeyen roller yüzünden kaybolur.

Şirket Ofisindeki Hanım – 38 yaşında

Delaware bir milyondan fazla Amerikan şirketinin yasal adresi. Şirket belgelerini, birleşmeleri, tröstleri, mülkiyet değişikliklerini, vergi belgelerini ve milyarlar değerindeki işlemleri arşivliyor.

Dünya bu işi büyük yöneticilerin yaptığını sanıyor. Oysa bu işi, penceresiz bölmelerde oturup bitmeyen belge akışlarını yöneten kadınlar yapıyor.

Kurallar, prosedürler ve kontrollerle dolu düzenli bir ofiste çalışıyor. Neredeyse hiç hata yapmıyor, çünkü bir hata milyonlara mal olabilir. Hızlı, kesin ve görünmez.

Günü şunlardan oluşuyor: formlar, imzalar, protokoller, kontroller, e-postalar, kontrol listeleri.

İşi bütün bir ekonomik sistemi ayakta tutuyor. Ama kimse onu görmüyor. Kimse onu tanımıyor. Kimse ondan söz etmiyor.

Onun yokluğu yapısal: güç anlatılarında hiç görünmeden kâğıttan bir imparatorluğu ayakta tutuyor.

Depo ve Lojistik Kadını – 33 yaşında

Delaware yalnızca bürokrasi değil. Aynı zamanda bir liman, yük trafiği, depolama ve tedarik zincirleri.

Buradaki kadın şuralarda çalışıyor: – soğuk hava depoları– ayrıştırma merkezleri– sanayi depoları– gıda şirketleri– gece koordinasyonu. Ağır vardiyalar, hızlı tempo, bükülmüş sırtlar, soğuk hava. Tekrarlayan hareketler, yaralanma riski, sürekli gözetim.

Maaşı düşük. Sözleşmesi çoğu zaman güvencesiz. Hayatında hiç pay yok.

Onun yokluğu ekonomik: çok çalışıyor, az kazanıyor ve asla büyümüyor.

Dünya yalnızca büyük şehirlere bakarken ticaretin gizli parçasını taşıyan kadın o.

Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinin Kadını – 47 yaşında

Delaware'in devasa bir sağlık sistemi yok. Asgari ve son derece kırılğan bir birinci basamak bakım ağı var.

Buradaki kadın şunları ayakta tutuyor: – huzurevleri– küçük muayenehaneler– toplum klinikleri– evde bakım– yalnız yaşlılara destek– unutulmuş kronik hastalar.

İşi duygusal, fiziksel ve kesintisiz. Taşıyabileceğinden fazla acı görüyor. Takdir görmeden fazla mesai yapıyor. Hak ettiğinden az kazanıyor.

Onun yokluğu toplumsal: Devletin ulaşamadığı yerde Devletin yerini tutuyor, ama kimse onu sistemin vazgeçilmez bir parçası saymıyor.

O gittiğinde her şey dağılır. Ama çalışırken kimse fark etmez.

Düşük Gelirli Mahallenin Kadını – 29

yaşında

Delaware'in de kırılğan yerleri var: yoksulluğun, aile içi şiddetin, uyuşturucunun ve ihmalin damgasını taşıyan mahalleler. Buradaki kadınlar aynı anda üç sorunla yüz yüze: güvencesiz istihdam, artan hayat pahalılığı ve az sosyal koruma.

Kasiyer, temizlikçi, mevsimlik işçi, bebek bakıcısı ve mutfak yardımcısı olarak çalışıyor. Başkalarının evlerini yıkıyor, temizliyor, bakıyor ve düzenliyor.

Günü bir koşuşturma: çocuklar, otobüsler, vardiyalar, alışveriş, ev, sorunlar.

Onun yokluğu kentsel: yeniden doğuştan söz eden, ama en kötü anlarda onu ayakta tutan kadınları geride bırakan bir şehirde yaşıyor.

Sonsöz – Delaware

Delaware’de ne California’nın dramı, ne Alaska’nın dondurucu soğukları, ne de Güney’in sertliği var.

Onda farklı bir şey var: bir görünmezlik biçimi olarak normallik.

Burada kadınların işi ses çıkarmıyor, çünkü: – teknik – tekrarlayan – vazgeçilmez – sessiz – pek anlatıya değer değil.

Asla bir patlama olmaz. Sürekli bir aşınma vardır.

Kadınlar manşetlere çıkmaz. Toplu hâlde protesto etmezler. Yer talep etmezler. Sadece katlanırlar.

Ve onları görünmez yapan da tam olarak bu.

Düşünce – Delaware

Delaware, kadın yokluğunun daha da sinsî bir biçim alabileceğini gösteriyor: sessizliğin kusursuz yönetimi. Burada kadınlar şunların itici gücü: – bürokrasi – koordinasyon – temel sağlık hizmetleri – asgari hizmetler. Yine de Amerika’nın hikâyelerinde asla görünmezler. Yokluk gürültü değildir. Fondur. Ve Delaware bunun kanıtı: ülkenin hep içinden geçtiği, ama kadının hep yerinde durduğu bir yer.

Ferdinando Frega